

OPINNÄYTETYÖ

Opiskelijoiden kokemuksia kiinnittymisestä lukio-opintoihin – Mitä kehittää ja tukea?

Anni Immonen & Joonas Ropponen

Yhteisöpedagogi (AMK)

Järjestö- ja nuorisotyö

(210 op)

11/2024

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu

Koulutuksen nimi: Yhteisöpedagogi (AMK), Järjestö- ja nuorisotyön koulutus

Tekijät: Anni Immonen & Joonas Ropponen

Opinnäytetyön nimi: Opiskelijoiden kokemuksia kiinnittymisestä lukio-opintoihin – Mitä kehittää ja tukea?

Sivumäärä: 53 ja 10 liitesivua

Työn ohjaaja(t): Aino Tormulainen

Työn tilaaja(t): Meijän lukio – Lukiolaisten koulupudokkuuden ennaltaehkäisy ja hyvinvoinnin tukeminen Itä-Suomessa II –hanke

Opinnäytetyön tilaajana toimi Meijän lukio – Lukiolaisten koulupudokkuuden ennaltaehkäisy ja hyvinvoinnin tukeminen Itä-Suomessa 2 -hanke. Opinnäytetyö toimii osana hankkeen tuottamaa koulukiinnittymisen tukemisen mallia. Tarkoituksena oli kartoittaa hankkeen tavoitteiden mukaisesti opiskelijoiden kiinnittymistä lukio-opintoihin sekä kiinnittymistä tukevia ja heikentäviä tekijöitä.

Opinnäytetyössä käytettiin verkkokyselyä tutkimusmenetelmänä, jossa laadimme kyselylomakkeen Webropol-järjestelmällä kyselyä varten. Opinnäytetyön tietoperustan pohjalta loimme kysymykset sekä muotoilimme ne kohderyhmälle sopivaan muotoon. Verkkokysely jaettiin tilaajan yhteistyölukioihin, joissa opiskelijoille oli mahdollista vastata kyselyyn ryhmänohjauksen tunnilla. Kyselyyn vastasi 1720 opiskelijaa, jonka perusteella saimme kattavan aineiston luomaan käsityksen opiskelijoiden kiinnittymisestä sekä siihen vaikuttavista tekijöistä.

Kyselyn aineiston perusteella opiskelijat kokivat olevansa kiinnittyneitä lukio-opintoihin ja pitivät erityisen tärkeänä sosiaalisia suhteita. Vastaajat kokivat motivaation puutteen, ajanhallinnan sekä lukio-opinnot yleisesti haasteellisena. Sukupuolten, opiskeluvuosien sekä pienten ja isojen lukioden erot kyselyn tuloksissa olivat pääosin pienet, mutta selkeitäkin eroja oli.

Opinnäytetyö toi tilaajalle kattavan aineiston yhteistyölukio-opiskelijoiden kouluun kiinnittymisestä. Verkkokyselyn aineisto jää tilaajan käytettäväksi, jota voi hyödyntää tulevaisuudessa hanketoimintoja suunnitellessa ja kehittäessä lukioden toimintaa. Annoimme kyselyaineistomme perusteella tilaajalle sekä hankelukioihin konkreettisia ideoita, joilla voidaan tukea opintoihin kiinnittymistä. Lisäksi kyselyaineistosta nostimme teemoja, joita voisi jatkossa kehittää ja tutkia.

Asiasanat: kouluun kiinnittyminen, koulupudokkaat, lukio, lukiolaiset, yhteisöllisyys

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences

Name of the Degree Programme: Bachelor of Humanities, Community Educator, Degree Programme in NGO and Youth Work

Author: Anni Immonen & Joonas Ropponen

Title: Students' Experiences of Engagement in Upper Secondary Education – What to Develop and Support?

Number of Pages: 53 and 10 attachment pages

Supervisor(s): Senior Lecturer Aino Tormulainen

Commissioned by: Our High School - Preventing High School Dropout and Promoting Well-being in Eastern Finland

The commissioning party to this final thesis was Meijän Lukio - Preventing High School Dropout and Promoting well-being in Eastern Finland second project. Our final thesis forms part of the project's model aimed at supporting student engagement in high school studies. The objective was to examine students' engagement in high school studies, as well as the factors that support or weaken this engagement, in line with the goals of the project.

For this thesis, we utilized an online survey as the research method, creating a questionnaire by using the Webropol system. Survey based on the theoretical framework of the thesis. We developed and tailored the questions to suit the target audience. The online survey was distributed to the high schools partnering with the commissioning party, where students were able to respond during group guidance sessions. A total of 1,720 students participated in the survey, providing us with extensive data to build an understanding of student engagement and the factors influencing it.

According to the survey data, students generally felt engaged in their high school studies and considered social relationships to be particularly important. Participants noted lack of motivation, time management, and high school studies in general as challenging. Differences between genders, years of study, and small versus large high schools were mostly minor, though some distinct differences did emerge.

Our thesis provided the commissioning party with comprehensive data on students from partner high schools. This data will remain available for use to the commissioning party in planning and developing future high school initiatives. Based on our findings, we also offered practical recommendations to enhance student engagement. We also identified themes that could be further researched or developed in future.

Keywords: Attachment to school, community, upper secondary school, school dropout, secondary school students

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO.....	6
2	TILAAJA JA LÄHTÖKOHDAT.....	8
	2.1 Tilaaajan esittely.....	8
	2.2 Opinnäytetyön tarve ja tavoitteet.....	8
	2.3 Opinnäytetyö osaksi hankkeen tuotosta.....	9
3	TIETOPERUSTA.....	11
	3.1 Yhteisöllisyys ja yhteisöön kuuluminen.....	11
	3.2 Kouluun kiinnittyminen.....	12
	3.3 Teoreettinen näkökulma kiinnittymiseen.....	14
	3.4 Koulupoissaolot.....	15
	3.5 Koulun keskeyttäminen.....	17
	3.6 Oppivelvollisuuden laajeneminen.....	18
4	MENETELMÄNÄ KYSELY.....	20
	4.1 Kyselytutkimus.....	20
	4.2 Kyselyn laatiminen.....	21
	4.3 Kyselyn toteutus.....	23
	4.4 Analyysimenetelmä.....	24
5	AINEISTON TULOKSET.....	26
	5.1 Opiskelijatytyväisyys.....	26
	5.2 Kiinnittymistä edesauttavat ja heikentävät tekijät.....	27

5.3	Kiinnittymisen ulottuvuudet	29
5.4	Lukioympäristön vaikutus kiinnittymiseen	32
5.5	Kehityskohteet lukioissa	34
5.6	Koulupoissaolojen määrä ja syyt	35
5.7	Keskeyttäminen	37
5.8	Eri ryhmien välisiä eroja	38
6	YHTEENVETO	42
6.1	Keskeiset tulokset	42
6.2	Kehitysideat	43
6.3	Tulevaisuutta ajatellen	45
7	POHDINTA.....	47
7.1	Pätevyys ja luotettavuus.....	47
7.2	Tilaaajan palaute.....	48
7.3	Itsearviointi	48
	LÄHTEET	49

1 JOHDANTO

Kouluun kiinnittymisellä tarkoitetaan opiskelijan sitoutumista kouluuyhteisöön ja opintoihin. Nuorten kouluun kiinnittyminen on puhututtanut viime vuosien aikana, sillä tutkintoon johtavan koulutuksen suoritusprosentit vähenevät ja täten opintojen keskeyttäminen vain lisääntyy. Tilastokeskuksen mukaan lukiokoulutuksen tavoiteajassa (3,5 vuotta) suoritti vuonna 2021 päättäneistä 77 prosenttia, mikä on prosenttiyksikön vähemmän kuin edellisenä vuonna. Neljän ja puolen vuoden sisällä valmistuneita oli 88 prosenttia. Pohjois-Savossa lukuvuonna 2021–2022 lukio-opinnot keskeytti 4,7 prosenttia ja kokonaan tutkintoon johtavan koulutuksen keskeytti 1,8 prosenttia opiskelijoista. Etelä-Savossa keskeyttämisen osuudet olivat vastaavasti 3,6 ja 1,5 prosenttia. (Tilastokeskus 2024a; 2024b.) Tilastot osoittavat, että lukio-opintojen keskeyttäminen ja tavoiteajassa valmistumisen haasteet korostavat tarvetta tukea opiskelijoiden kiinnittymistä opintoihin.

Opinnäytetyön tilaajana toimii Meijän lukio – Lukiolaisten koulupudokkuuden ennaltaehkäisy ja hyvinvoinnin tukeminen Itä-Suomessa 2 -hanke. Meijän lukio 2-hanke haluaa parantaa koulu-kiinnittymistä sekä ennaltaehkäistä koulupudokkuutta vaikuttamalla hankelukioiden toimintakulttuuriin. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi hanke mallintaa yhtenäistä koulu-kiinnittymisen tukemisen mallia. Opinnäytetyö tulee osaksi kyseistä mallia.

Kouluun kiinnittymisen käsite ja siihen liittyvä teoria on suhteellisen uutta. Käsite on monimerkityksinen, se havainnollistaa myönteisen koulunkäynnin ehtoja ajatusten, kokemusten, tunteiden ja toiminnan kautta. Kiinnittymisen teorian avulla kohdistetaan huomio kouluympäristön suunnitteluun siten, että se mahdollistaa opiskelijoiden positiivisia kokemuksia koulunkäynnistä sekä koulusta yleisesti. (Haapaniemi & Raina 2022, luku “Kouluun kiinnittyminen”.) Opinnäytetyön tavoitteena oli kartoittaa hankkeen piiriin kuuluvien lukio-opiskelijoiden sen hetkistä kiinnittymistä opiskelijoiden omien kokemusten ja näkemysten pohjalta.

Tutkimusmenetelmänä toimivan verkkokyselyn avulla selvitettiin opiskelijoiden toiminnallista, kognitiivista ja tunneperäistä kiinnittymistä. Verkkokyselyssä myös kartoitettiin opiskelijoiden näkemyksiä kiinnittymistä lisäävistä ja heikentävistä tekijöistä, joihin hyödynsimme aikaisempien tutkimuksien tuloksia sekä kiinnittymisen teoriaa. Lisäksi kyselyssä tiedusteltiin opiskelijoiden poissaoloihin ja keskeyttämisen ajatuksiin liittyviä syitä. Opinnäytetyön tarkoituksena oli tuottaa tilaajalle mahdollisimman kattava aineisto, jota voidaan hyödyntää jatkossa hankkeen eri toiminnoissa kiinnittymisen tukemiseksi. Kyselyn aineiston avulla annamme

hankkeelle sekä hankelukioille konkreettisia toimia, joilla voidaan lisätä opintoihin kiinnittymistä.

Opinnäytetyö etenee seuraavasti: toisessa luvussa käydään läpi tilaaja sekä opinnäytetyön lähtökohdat. Kolmannessa luvussa käsittelemme tietoperustaa ja keskeisiä käsitteitä. Neljännessä luvussa esitellään tutkimusmenetelmä ja aineistonkeruu. Viides luku keskittyy aineiston tuloksiin ja kuudennessa luvussa tehdään johtopäätökset sekä kehitysehdotuksia jatkoa varten. Viimeisessä eli seitsemännessä luvussa on pohdintaa pätevyydestä ja luotettavuudesta sekä tilaajan palaute ja itsearviointimme Lopuksi liitteistä löytyy tutkimuksen saateteksti sekä kyselylomake.

2 TILAAJA JA LÄHTÖKOHDAT

2.1 Tilaajan esittely

Meijän lukio – Lukiolaisten koulupudokkuuden ennaltaehkäisy ja hyvinvoinnin tukeminen Itä-Suomessa 2 -hanke on Euroopan sosiaalirahasto (ESR+) osarahoittama ja toimii aikavälillä 1.1.2024–30.6.2026. Hanke toimii sekä Etelä-Savon että Pohjois-Savon alueella, johon kuuluu seuraavat 14 hankelukiota: Joroisten lukio, Juankosken lukio, Kallaveden lukio, Kuopion klassillinen lukio, Kuopion lyseon lukio, Kuopion taidelukio Lumit, Leppävirran lukio, Nilsiä lukio, Rautalammin lukio, Savonlinnan lyseon lukio, Siilinjärven lukio, Sulkavan lukio, Suonenjoen lukio ja Vesannon lukio. Hanketiimiin kuuluu projektipäällikkö, kolme hyvinvointivalmentajaa, nuorisotyöntekijä sekä kaksi nivelvaiheen opinto-ohjaajaa.

Meijän lukio -hankkeen tavoitteena on ennaltaehkäistä hankkeen piiriin kuuluvien lukioiden opiskelijoiden koulupudokkuutta sekä tukea heidän ja opetushenkilöstön osaamista ja mielen hyvinvointia. Tavoitteena on kehittää koulujen toimintakulttuuria tasavertaiseksi ja yhteisölliseksi ehkäisemällä varhaisessa vaiheessa koulupudokkuutta ja syrjäytymistä sekä mallintamalla koulukiinnittymistä ja hyvinvointia. Hanke kehittää, jalkauttaa ja kiinnittää koulupudokkuutta ehkäiseviä ja hyvinvointia edistäviä matalan kynnyksen toimintoja. Toiminnot nivoutuvat osaksi koulun arkea lisäten kokonaisvaltaisesti sekä nuorten että opetushenkilöstön osaamista ja hyvinvointia sekä huoltajien osallisuutta. Hankkeen toiminta liittyy tavoitteiden mukaisesti lukiokoulutuksen toimintakulttuurin kehittämiseen, koulukiinnittymisen edistämiseen, kohderyhmien osaamiseen, osallisuuden ja hyvinvoinnin lisäämiseen, digitalisaatiota ja teknologiaa hyödyntämällä. (Hankesuunnitelma 2024.)

2.2 Opinnäytetyön tarve ja tavoitteet

Opinnäytetyön tarve on tullut suoraan Meijän lukio – Lukiolaisten koulupudokkuuden ennaltaehkäisy ja hyvinvoinnin tukeminen Itä-Suomessa 2 -hankkeen omista tavoitteistaan sekä hankesuunnitelmasta. Hankkeen yhtenä päätavoitteena on lisätä nuorten koulu yhteisöön kiinnittymistä, vähentää kohderyhmään kuuluvien koulu-uupumusta ja koulukeskeyttämistä, ehkäistä nuorten syrjäytymistä ja yksinäisyyttä, nivelvaiheen yhteistyö ja sujuva siirtymä huomioiden. Meidän ja tilaajan yhteisten keskustelujen sekä aikaisempien kokemusten kautta päätimme, että meidän opinnäytetyömme ottaa osaa lukio-opiskelijoiden koulukiinnittymiseen ja sen tukemiseen opiskelijoiden näkökulmasta.

Olemme suorittaneet yhteisöpedagogi opintojen aikana toisen ammatillisen harjoittelun keväällä sekä kolmannen ammatillisen harjoittelun syksyllä 2023 edellisessä Meijän lukio – Nuorten jaksaminen ja hyvinvointi Itä-Suomessa -hankkeessa, jonka hankeaika oli 1.9.2022 – 31.12.2023. Hanke ja hankkeen toiminnot tulivat tällöin meille hyvin tutuiksi. Kolmannen ammatillisen harjoittelun aikana hankkeen jatkohakemuksen laatimisen yhteydessä tuli ensimmäistä kertaa esille idea opinnäytetyölle. Suoritimme kehittävän harjoittelun Meijän lukio 2-hankkeessa keväällä ja syksyllä 2024, minkä aikana työstimme opinnäytetyötä. Jokaisessa harjoittelussa pääsimme olemaan mukana kehittämässä hankelukioiden toimintaa sekä olemaan vuorovaikutuksessa opiskelijoiden kanssa lukioissa.

Harjoitteluidemme aikana on noussut hankelukioiden opettajilta sekä henkilökunnalta huolta lukio-opiskelijoiden kiinnittymisestä opintoihin. Samansuuntaisia havaintoja teimme myös kehittävän harjoittelun aikana tehdyssä Forms-kyselyssä, johon osallistui osa hankelukioiden opiskelijoista. Forms-verkkoalustalla toteutettu kysely toimi sekä opinnäytetyömme pilotointikyselynä että hankkeelle taustatietojen koostamisen apuna. Forms-kyselyn avulla hanke sai esimerkiksi tietoa eri hankelukioiden toiveista liittyen hyvinvointitoimintoihin lukioissa sekä lisäksi pilotointikysely kartoitti meille koulu kiinnittymisen ja koulupudokkuuden teemaan liittyviä asioita. Pilotointikyselyssä nousseet havainnot korostavat opinnäytetyömme tarvetta opiskelijoiden näkökulmasta.

Opinnäytetyömme tavoitteena on kartoittaa hankelukioiden opiskelijoiden sen hetkistä kiinnittymistä lukio-opintoihin. Kyselyn avulla tunnistaa opiskelijoiden kokemusten ja näkemysten kautta niitä tekijöitä, jotka joko tukevat tai heikentävät koulu kiinnittymistä. Tulosten pohjalta pyritään tarjoamaan hankkeelle ja lukioiden henkilökunnalle syvempää ymmärrystä kouluun kiinnittymisestä. Lisäksi tavoitteena on laatia kyselymme aineiston perusteella konkreettisia kehitysehdotuksia, joiden avulla hankkeen ja lukioiden olisi mahdollista vahvistaa opiskelijoiden kiinnittymistä opintoihinsa.

2.3 Opinnäytetyö osaksi hankkeen tuotosta

Hankkeeseen kuuluvilla lukioilla ei ole vielä yhtenäistä toimintamallia siihen, että millä tavoin koulupudokkuutta ennaltaehkäistään. Meijän lukio 2-hanke tulee luomaan tuotoksena koulu-

kiinnittymisen tukemisen mallin, joka muotoutuu hankeaikana hankelukioille sopivaksi ja yhtenäiseksi malliksi. Opinnäytetyömme tulee kyseiseen malliin antamaan kattavaa taustatietoa opiskelijoiden ajatuksista ja kokemuksista liittyen kiinnittymiseen. Hankkeen tuottama koulu-kiinnittymisen tukemisen malli tulee sisältämään opinnäytetyön lisäksi muun muassa kiusaamisen ennaltaehkäisy toimintamallin sekä materiaalia huoltajille ja opettajille.

3 TIETOPERUSTA

Tämä tietoperustaluku käsittelee ensimmäiseksi yhteisöllisyyden, yhteisöön kuulumisen ja kouluun kiinnittymisen tietoperustaa. Lisäksi käymme läpi kiinnittymisen ulottuvuuksia eli sen teoreettista näkökulmaa. Tämän jälkeen käsittelemme koulupoissaoloja sekä keskeyttämistä, jotka ovat liitännäisiä kiinnittymiseen. Lopuksi tuomme esille oppivelvollisuuden laajenemisen vaikutuksia.

3.1 Yhteisöllisyys ja yhteisöön kuuluminen

Käsitteenä yhteisö on laaja sillä se voi tarkoittaa muutaman ihmisen joukkoa tai koko ihmiskuntaa. Yleisesti ottaen yhteisö mielletään ihmisten väliseksi vuorovaikutukseksi, yhteenkuuluvuudeksi, suhteiksi tai ryhmälle yhteisiksi asioiksi. Yhteisöjä pystytään luokittelemaan vuorovaikutuksen luonteen tai tavoitteiden mukaan. (Lehtonen 2020.) Opetushallitus puolestaan tarkastelee yhteisöä asian tai alueen ympärille koostuvana ryhmänä. Yhteisöllä on sosiaalinen rakenne, joka koostuu yksilöistä, joita yleensä yhdistää päämäärä tai tehtävä. (Opetushallitus 2024a.) Lehtosen näkökulma nostaa esille ihmisten välisiä suhteita ja vuorovaikutusta, kun vastaavasti Opetushallitus painottaa yhteisön rakenteen ja päämäärän merkityksen. Yhteisön määritelmä voi siis vaihdella sen mukaan, mitä korostetaan.

Sosiaalipedagogisesta näkökulmasta yhteisö on enemmän kuin yhteenkuuluvuuden tunne. Yhteisön ja yhteisöllisyyden ytimessä on erityinen olemisen ja toisen ihmisen kohtaamisen tapa, mitä kuvataan aidon yhteisöllisen suhteen ja dialogisuuden avulla. Yhteisöllisyys perustuu yksilön ja hänen ympäristönsä väliseen suhteeseen. Sen tavoitteena on, että aito yhteisöllisyys leviää laajemmalle ja edistää oikeudenmukaisempaa sekä inhimillisempää yhteiskuntaa. (Ryynänen 2009, 11–12.) Yhteisöllisyyteen perustuvat yhteisöt ovat sosiaalipedagogisesti kiinnostavia, koska suhteet merkityksellisiksi koettuihin ihmisiin vaikuttavat ihmisen sosiaaliseen ja persoonalliseen kasvuun. Sosiaalipedagogisessa työssä toimitaan usein pienissä yhteisöissä, mutta vahvaa yhteisöllisyyttä voi kehittyä myös suuremmissa ryhmissä. (Nivala & Ryynänen 2024, luku “Monimuotoinen yhteisö”.)

Kansalaiskasvatuksen ja sivistystyön keskeisen vaikuttajan Niemelän (2011) mukaan yhteisöllisyyden kehittymistä ei tulisi laiminlyödä kevyesti eikä verrata uusien opiskelijoiden ryhmäytämiseen, vaan sitä täytyisi tukea, harjoitella ja vaalia. Yhteisöllisyys tulisi avata kaikille yhtei-

sön jäsenille. Vilpittömässä yhteisössä jokainen yksilö kokee itsensä merkitykselliseksi yhteisössä. Kyseinen kokemus lisää halua toimia yhteisön päämäärien eteen ja lisää sitoutumista yhteisöön. (Miettinen 2023, 56.) Opetushallituksen mukaan hyvinvoinnin perusrakenteiksi voidaan katsoa kokemus yhteisöllisyydestä ja osallisuudesta. Kouluyhteisöllä sekä kaverisuhteilla on nuorten sosiaalisten suhteiden kannalta erittäin merkittävä rooli. Nuorten kohdalla hyvinvoinnin, jaksamisen ja oppimisen kannalta on huomattava merkitys sosiaalisten suhteiden ylläpitämisellä, yhteisöllisyyden vahvistamisella, yhteenkuuluvuuden tunteella sekä osallisuuden kokemuksella. (Opetushallitus 2024b.)

Kuuluminen on sekä yksilön kokema tunne että kollektiivinen määritelmä. Tunteena sillä tarkoitetaan ihmisen kokemusta yhteydestä johonkin itselle tärkeään. Kuuluminen yhteisöön saa ihmisen tuntemaan, että yhteisössä hän voi olla oma itsensä. Se on turvallisuuden tunnetta, kun tietää miten yhteisössä toimitaan. Se on uskallusta olla erimieltä, jolloin voi myös ilmaista negatiivisia tunteita. Kuuluminen ei perustu pelkästään yksilön tunteelle, vaan edellyttää myös yhteisön hyväksyntää. (Nivala & Ryynänen 2024, luku “Osallisuus osallistumisena ja yhteisöön kuulumisena”.) Yhteisöön kuuluminen on merkittävä hyvinvointia edistävä tekijä, ja kokemukset ryhmiin kuulumisesta lisäävät yhteisöllisyyttä. Yhteisöllisyyteen liittyy opiskeluyhteisöön liittymisen tunne, joka syntyy opintojen merkityksellisyyden kokemuksesta ja samaistumisesta opiskelijayhteisöön. Yhteisöllisyys tukee myös opintoihin kiinnittymistä ja niiden etenemistä. Yhteisöön kiinnittyminen tukee parempia oppimistuloksia, sujuvaa etenemistä opinnoissa sekä opiskeluhuvinvointia. (Opiskeluhuvinvointi 2024.)

3.2 Kouluun kiinnittyminen

Kouluun ja opintoihin kiinnittymisen käsitettä käyttämällä voidaan tarkastella sekä yksilön kokemusta koulutuksen ympäristöstä että erilaisia yhteisöllisiä toimenpiteitä, joilla tätä kokemusta voidaan tukea. Käsite liittyykin jonkin sosiaalisen roolin mukaiseen toimintaan ja kyseisen toiminnan taustalla olevaan sisäiseen kokemukseen. Kirkkaammin näkökulma tulee esille englannin kielen termistä student engagement, joka nostaa esille vahvemmin kouluun kiinnittymistä siinä sosiaalisessa roolissa, mikä opiskelijoille ja oppilaille tarjoutuu. (Myllykoski-Laine, Jokio, Kalalahti & Kiilakoski 2024, 15.) Opinnäytetyössämme tarkastellaan sekä lukioalaisten kokemuksia että yhteisöllisiä tekijöitä, mitkä vaikuttavat heidän kiinnittymiseensä. Käsitettä kouluun kiinnittyminen (student/school engagement) luonnehditaan oppilaiden yhteytenä toisiinsa ja koulunkäynnin kannalta viitataan merkityksellisiin aikuisiin sekä opiskeltavaan

aiheeseen. Käsitteellä viitataan opiskelun merkitykseen opiskelijan elämässä. (Virtanen & Pelkonen 2023, luku “Mitä kouluun kiinnittymisellä tarkoitetaan?”.)

Kiinnittyminen opintoihin yhdistää opiskelijan odotukset, eri yhteisöjen toimintakulttuurit ja koulutusorganisaation tarjoamat mahdollisuudet. Ratkaisevia tekijöitä opiskelijan kiinnittymiselle on myös akateemiset opiskelutaidot ja niiden kohtuullinen hallinta. Koulutusorganisaation näkökulmasta opintoihin kiinnittyminen mahdollisesti tarkoittaa ymmärrystä niistä kulttuureista ja toimintatavoista, mitkä edesauttavat opiskelijoiden sitoutumista eri vaiheissa opintoja. (Rautopuro & Korhonen 2011, 46.) Söderholm tutkijakollegoineen (2023) on tarkastellut opiskelijoiden sitoutumista koulunkäyntiin eri vaiheissa opintoja. Tutkimuksessa on noussut esille, että ensimmäisenä opiskeluvuotena joka kolmas oli vahvasti kiinnittynyt kouluun. Vastaavasti toisen ja kolmannen vuoden vahvasti kiinnittyneiden opiskelijoiden määrä oli tippunut puolella. Lisäksi on havaittu, että vahvasti ja kohtalaisesti kiinnittyneet opiskelijat saivat enemmän tukea, kuin heikosti kiinnittyneet opiskelijat. (Söderholm, Viljaranta, Tuominen, Lappalainen & Holopainen 2023.)

Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (KARVI) toteuttaman arvioinnin mukaan kouluun ja opintoihin kiinnittymistä tukevia tekijöitä ovat esimerkiksi vuorovaikutussuhteisiin ja ilma-
piiriin liittyvät tekijät, kuten kavereiden ja koulun henkilökunnan merkitys. Lisäksi avun saaminen ja tuen kokemukset korostuivat. Myönteisinä asioina avoimeen keskustelukulttuuriin nähtiin riittävän tutut opettajat sekä pieni oppilaitos. Vertaissuhteet eli kaverit olivat selkeä kouluun kiinnittymistä tukeva tekijä. Arvioinnissa nousi ilmi nuorten oman kiinnostuksen ja motivaation merkitys koulunkäynnille. Opetusmenetelmät sekä konkreettinen ja yhteinen toiminta nousivat myös kouluviihtymiseen vaikuttavaksi tekijöiksi. Tärkeänä kouluviihtymisen kannalta oli mielekäs fyysinen ympäristö. Lisäksi kiinnittymistä tukevia tekijöitä olivat nuorten tulevaisuuden suunnitelmat ja tavoitteet. Aikatauluun liittyvät asiat kuten koulun aloitusaika, vapaa-ajan ja koulunkäynnin välinen tasapaino sekä koulupäivän pituus ja näihin liittyvät pitkät koulumatkat voivat vaikuttaa negatiivisesti tai positiivisesti. Toisaalta kiinnittymisen vaikeuttavana tekijänä ajatellaan liiallista työmäärää ja kuormittavuutta. (Myllykoski-Laine ym. 2024, 28–37.)

Kouluun kiinnittyminen ajatellaan hyvin koulutyöhön sitoutumisena sekä se on opiskelijan yleisen hyvinvoinnin tärkeä mittari. On katsottu, että kouluun heikosti kiinnittyminen luo riskin heikkoon koulumenestykseen, jonka takia koulun yksilölliset tukitoimet saattavat olla tuloksettomia. Monesti heikko kouluun kiinnittyminen voi jatkua aikuisiässä heikkona yhteiskuntaan

kiinnittymisenä. (Haapaniemi & Raina 2022, luku “Kouluun kiinnittyminen”.) Kiinnittymisen riskitekijöillä ei ole yhtä ainoaa syytä, mutta opiskeluun ja oppimiseen selkeitä riskitekijöitä ovat motivaationaaliset ja emotionaaliset sekä itsesääntelyn ongelmat. Usein näihin yhdistyy huono opiskeluorientaatio, joka vastaavasti tuottaa stressiä, ahdistusta sekä kiinnostuksen puutetta ja itsesääntelyn ongelmia. Riskejä kiinnittymisen näkökulmasta tuovat myös tehtävien välttely, aikaansaamattomuus ja suorittamista nostattavat tavoitteet. (Kukkonen 2018, 17.)

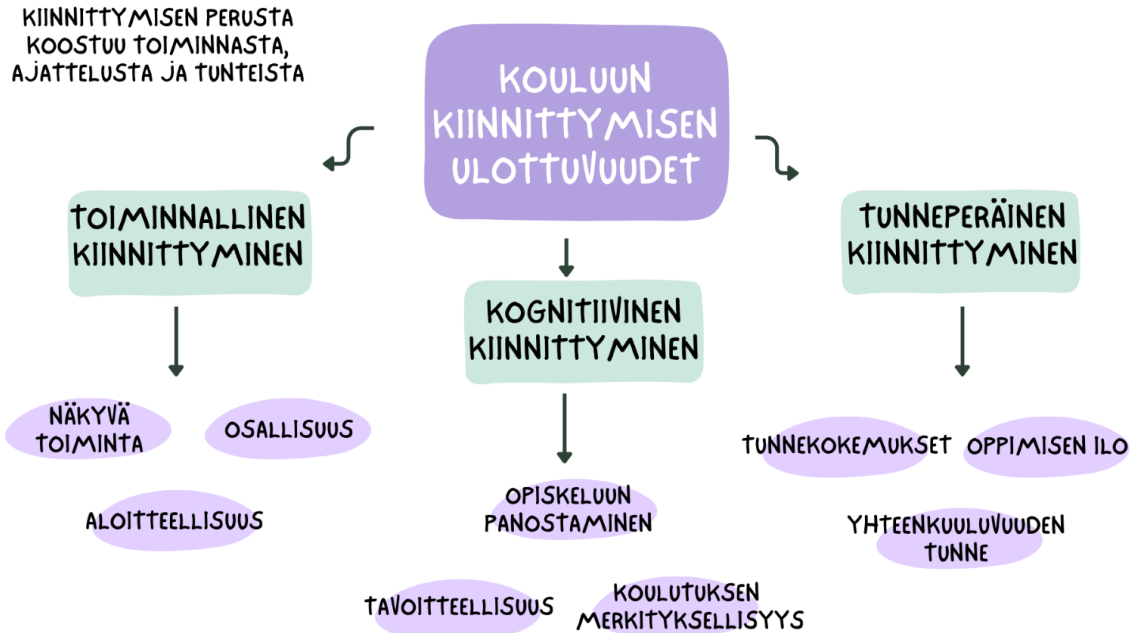
3.3 Teorettinen näkökulma kiinnittymiseen

Toiminnallinen kiinnittyminen on opiskelijan näkyvää toimintaa. Opiskelijan sinnikkyys, yritteliäisyys, tarkkaavuus, koulutehtävien tekeminen ja sääntöjen noudattaminen koulussa kuvaavat toiminnallista kiinnittymistä. Joskus toiminnalliseen kiinnittymiseen sisällytetään osallistuminen sellaiseen toimintaan, joka ei liity oppisisältöihin, kuten oppilaskunnan toiminnassa oleminen. Hyvin toiminnallisesti kiinnittynyt oppilas on keskittynyt, aloitteellinen ja sinnikäs. Heikosti toiminnallisesti kiinnittynyt oppilas on tarkkaamaton, vetäytyvä ja passiivinen. Kyseinen oppilas tulee tunneille ilman työskentelyvälineitä, eikä hän noudata koulussa olevia sääntöjä. (Virtanen & Pelkonen 2023, luku “Kolme kouluun kiinnittymisen ulottuvuutta”.)

Kognitiivinen kiinnittyminen on pitkäkatseista panostamista opiskeluun, tarttumista opetukseen haasteisiin ja halua oppia. Myös kognitiivista kiinnittymistä on korkeiden koulutuksellisten päämäärien asettaminen, tavoiteoppiminen, koulutuksen arvostaminen ja sen tärkeänä pitäminen. Kouluun hyvin kognitiivisesti kiinnittynyt opiskelija panostaa kouluun, vastaanottaa vaikeitakin haasteita ja arvostaa koulutusta tulevaisuuden päämääriensä saavuttamisessa. Vastaavasti kognitiivisesti heikosti kiinnittynyt opiskelija ei ahkeroi oppimisen eteen, tämän myötä hänen strategiansa oppimiseen eivät kehity tulokselliseksi. Hän ei koe koulutuksen merkityksellisyyttä elämässään, ja tämän vuoksi koulutukselliset tavoitteet ovat hänellä vähäisiä. (Virtanen & Pelkonen 2023, luku “Kolme kouluun kiinnittymisen ulottuvuutta”.)

Tunneperäinen kiinnittyminen osoittaa opiskelijan tunnekokemuksiin, jotka kuuluvat kouluun, sen ihmisiin ja oppimiseen. Opiskelija, joka tuntee olevansa arvostettu ja hyväksytty sekä kokee yhteenkuuluvuutta muiden kouluyhteisön opiskelijoiden kanssa, on tunneperäisesti hyvin kiinnittynyt kouluun. Tällöin opiskelija on ylpeä ja tyytyväinen opiskellessaan omassa koulussa. Oppitunneilla kyseinen opiskelija on useasti innostunut ja keskittynyt opiskeluun sekä kokee

oppimisen iloa. Tunneperäisesti kiinnittymätön opiskelija on ahdistunut, tyytymätön ja kyynistynyt opintoja kohtaan. Oppiminen ja ihmissuhteet koulussa eivät hänelle tuota mielihyvää. (Virtanen & Pelkonen 2023, luku “Kolme kouluun kiinnittymisen ulottuvuutta”.)

Kuvio 1: Kouluun kiinnittymisen ulottuvuudet. Grafiikka: Anni Immonen 2024.

Perusta kiinnittymiselle on monipuolinen kuvaus opiskelijan oppimista auttavasta toiminnasta, ajattelusta ja tunteista (Virtanen & Pelkonen 2023, luku “Kolme kouluun kiinnittymisen ulottuvuutta”). Toiminnallisen, kognitiivisen ja tunneperäisen ulottuvuuksien avulla voimme tarkastella opinnäytetyön kyselyn avulla opiskelijoiden kiinnittymistä teoreettisesta näkökulmasta

3.4 Koulupoissaolot

Koulupoissaoloilla tarkoitetaan yksinkertaisimmillaan nuoren poissaoloa koulusta. Koulupoissaolojen ja koulunkäynnin keskeyttämisen riskitekijöistä kertovan tutkimuksen mukaan poissaolojen on todettu olevan yhteydessä esimerkiksi mielenterveysongelmiin, negatiiviseen asenteeseen koulua kohtaan, huonoon koulumenestykseen, koulupudokkuuteen sekä päihteiden käyttöön (Gubbels, Van der Put & Assink 2019). Tarkempia koulupoissaolokäsitteitä käytetään, kun käsitellään koulupoissaolojen luonnetta, ilmenemistapoja ja taustasyitä. Esimerkiksi onko poissaolot luvallisia vai luvattomia, kuinka paljon poissaoloja on tai johtuvatko poissaolot oppilaasta, huoltajasta tai koulusta. (Virtanen & Pelkonen 2023, luku “Mitä koulupoissaoloilla tarkoitetaan?”.)

Opiskelijan poissaolojen taustalla voi olla monia eri syitä. Tutkimusta on tehty paljon yksilötekijöiden näkökulmasta, mutta myös yksilöstä riippumattomista tekijöistä. Poissaolojen yksilötekijöiksi mielletään esimerkiksi ikä, sukupuoli, vähemmistöön kuuluminen, terveyteen liittyvät tekijät, motivaatio ja kouluun kiinnittyminen. Ympäristötekijöihin kuuluu muun muassa huoltajan tuki, kiusaaminen ja yksinäisyys, koulun ilmapiiri, opettajaoppilassuhde, opetusmenetelmät, koulun tilat ja koko sekä saatavilla olevat resurssit ja koulun palvelut. Eri syytekijöiden keskinäinen ja monesti monimutkainen vuorovaikutus tarvitsee monitekijäistä lähestymistapaa koulunkäynnin sekä poissaolojen ymmärtämiseksi. (Virtanen & Pelkonen 2023, luku “Mitkä tekijät selittävät koulupoissaoloja?”.)

Koulujen keinoja puuttua poissaoloihin yhtenäistetään uuden lakimuutoksen avulla: “Opetuksen järjestäjän tulee ennaltaehkäistä perusopetukseen osallistuvan oppilaan poissaolo sekä seurata ja puuttua niihin suunnitelmallisesti. Opetuksen järjestäjän tulee ilmoittaa luvattomista poissaoloista oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.” (Laki perusopetuksen 947/2022 muuttamisesta, 26§.) “Opiskelijalla on velvollisuus osallistua opetukseen, jollei hänen poissaololleen ole perusteltua syytä. Koulutuksen järjestäjä päättää opiskelijan poissaoloa koskevista menettelyistä.” (Lukiolaki 714/2018, 30§.)

Termistä koulupudokkuus käytetään tutkimuksissa myös nimitystä kouluakäymättömyys. Heyne, Gren-Landell, Melvin ja Gentle-Genitty (2019) jakavat kouluakäymättömyyden neljään eri poissaolotyypin 1) koulukieltäytyminen 2) pinnaaminen 3) koulusta vetäytyminen ja 4) kouluympäristöstä poissulkeminen. Koulukieltäytymiseen tarkoittaa nuoren haluttomuutta käydä koulua ja siihen liittyy usein nuoren emotionaaliset vaikeudet. Pinnaaminen on yksittäisiltä tunneilta tai koko päivän kestävä poissaolo ja siihen voi yhdistää nuoren uhmakkuus- ja käytöshäiriöt. Koulusta vetäytyminen puolestaan johtuu huoltajista. Nuoren syitä kotiin jäämisestä voi olla esimerkiksi kotityöt, sisarusten hoitaminen tai vastaavasti kaltoinkohtelu ja eroahdistus. Kouluympäristöstä poissulkeminen johtuu koulun toimista, kuten kurinpidollisista toimenpiteistä, tai erityistarpeita omaavien oppilaiden koulunkäyntioikeuden rajoittamisesta, kun koulu ei pysty tarjoamaan riittävää tukea. (Määttä, Pelkonen, Lehtisare & Määttä 2020, 7.)

Ilmiöinä kouluun kiinnittyminen sekä koulupoissaolot ovat keskeisiä tekijöitä opiskelijoiden koulumenestykseen ja molemmat ilmiöt voivat vaikuttaa toisiinsa merkittävästi. Poissaoloja pystytään ennaltaehkäisemään hyvällä kouluun kiinnittymisellä (Sergejeff 2023, 12). Pitkäai-

kaiset poissaolot voivat heikentää opiskelijoiden kiinnittymistä kouluun. Kiinnittymisen ulottuvuuksien myönteinen toteutuminen vähentää poissaolojen riskiä ja täten lisää kiinnittymistä kouluun sekä pienentää koulupudokkuuden mahdollisuutta.

3.5 Koulun keskeyttäminen

Tilastokeskuksen mukaan keskeyttämistilastoissa koulupudokkaita katsotaan oppilaina, jotka keskeyttävät koulunkäynnin ennen kuin oppivelvollisuus on suoritettu tai eivät suorita peruskoulun oppimäärää eli ovat eronneet ilman päättötodistusta (Tilastokeskus 2024c). Lukiokoulutuksessa oppivelvollisen harkitessa opintojensa keskeyttämistä, koulutuksen järjestäjä, opiskelija ja tukiverkosto selvittävät yhdessä oppivelvollisuuden suorittamisen loppuun. Joskus opiskelun jatkaminen voi onnistua toisessa tutkinnossa tai koulutuksessa. Tarvittaessa oppivelvollisuus voidaan keskeyttää määräajaksi, ja opiskelija ohjataan sopivampien palveluiden pariin. (Opetushallitus 2024c.)

Nuorisobarometrin (2017) toteuttaman tutkimuksen teemana on oppiminen ja koulutus, jossa on muun muassa selvitetty 15–29-vuotiaiden opintojen keskeyttämisen syitä sekä koulupudokkuutta. Tutkimuksen mukaan eniten keskeyttämiseen vaikuttaa väärän alan valinta, jonka jälkeen tulee koulussa viihtymättömyys, tyytymättömyys opetukseen sekä koulun ulkopuolisten asioiden vaikutus. Lisäksi keskeyttämisen syitä olivat esimerkiksi terveydelliset syyt, oppilaitoksen huono ilmapiiri, koulumatkan pituus sekä kavereiden puute ja yksinäisyys. Useimmilla vastaajilla oli vain yksi tai kaksi syytä, jotka ovat vaikuttaneet keskeyttämiseen. Keskeyttämisen syy on siis usein selkeä, eikä välttämättä monien ongelmien summa. (Myllyniemi & Kiilakoski 2018, 45–47.)

Koulupudokkuuteen liittyy läheisesti koulupoissaolot sekä koulukiinnittyminen. Toistuvat ja pitkäaikaiset poissaolot ovat usein varhaisia merkkejä koulupudokkuudesta. Vahva kouluun kiinnittyminen toimii suojaavana tekijänä koulupoissaoloja ja näin koulupudokkuutta vastaan. Koulupudokkuuden vähentäminen edellyttää kokonaisvaltaista lähestymistapaa, missä huomioidaan sekä poissaoloihin että kiinnittymiseen vaikuttavat tekijät. Esimerkiksi varhainen puuttuminen poissaoloihin, monipuoliset tukipalvelut ja kouluun kiinnittymistä edistävät toimenpiteet ovat keskeisiä vaikuttavia tekijöitä koulupudokkuuden ehkäisyssä.

Erilaista näkökulmaa lukion keskeyttämisestä käsittelee Kirsi Raetsaari (2023) hänen väitöskirjassaan, jossa lukion keskeyttämistä ajatellaan myös mahdollisuutena ammattilaisten sekä

nuorten perspektiivistä. Esimerkiksi lukion keskeyttäminen voi tarjota ammattilaisille mahdollisuuden kehittää ohjauskäytäntöjä- ja rakenteita. Ohjaustyössä voidaan nähdä keskeyttäminen väliaikaisena askeleena kohti uutta, eikä pysyvänä epäonnistumisena. Nuorille itselleenkin keskeyttäminen voi näyttäytyä uuteen suuntaan elämässä, mikä voi vastata hänen tarpeitaan sekä tavoitteitaan paremmin. Yhteiskunnallisesti kuitenkin keskeyttäminen voidaan nähdä uhkana, mutta uudemmat tutkimukset tuovat esille sen, että keskeyttämisen jälkeenkin voi palata opiskelemaan tai löytää uusia koulutuspolkua. (Raetsaari 2023.) Väitöskirjan mukaan lukion keskeyttäminen ei siis ole ainoastaan negatiivinen ilmiö, sillä se voi tarjota merkittäviä mahdollisuuksia niin opiskelijoille kuin ohjaajillekin kehittyä ja löytää heille uusia sopivampia suuntia.

3.6 Oppivelvollisuuden laajeneminen

Oppivelvollisuuden laajennus astui voimaan ikäluokka kerrallaan vuonna 2021. Uusi oppivelvollisuuslaki tuli voimaan 1.8.2021. Oppivelvollisuusikä on nostettu 18 ikävuoteen asti. Pääosin vuonna 2005 syntyneistä alkaen oppivelvollisuuden laajentaminen koskee kaikkia peruskoulusta toiselle asteelle siirtyviä nuoria. Oppivelvollisuuden laajentamisen tavoitteena on nostaa koulutus- ja osaamistasoa kaikilla koulutusasteilla, pienentää oppimiseroja sekä kasvattaa koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta lisäten lasten- ja nuorten hyvinvointia. Nykyisten osaamisvaatimusten kasvaessa työllistyminen edellyttää vähintään toisen asteen tutkinnon suorittamista, jonka takia oppivelvollisuuden laajentamisen tavoitteena on, että jokainen nuori suorittaa toisen asteen koulutuksen. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2024.)

“Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio 2030”-työssä on tavoitteena, että vuoteen 2030 mennessä 50 prosenttia nuorista aikuisista on suorittanut korkeakoulututkinnon. Samanlaiset tavoitteet on asetettu myös koulutuspoliittisessa selonteossa. Selonteon mukaan kaikki nuoret suorittavat toisen asteen tutkinnon, joka mahdollistaa jatko-opinnot ja työllistymisen. Kaikilla tulee olla mahdollisuus kehittää ja päivittää osaamistaan uransa eri vaiheissa riippumatta taustasta, työpaikasta, asuinpaikasta, elämäntilanteesta tai vammaisuudesta. Toisen asteen tutkinto on välttämätön jatko-opintoihin hakeutumisen ja korkeakoulututkinnon suorittamisen edellytys. (Valtioneuvosto 2021, 24; OAJ 2022, 4.)

Valtioneuvoston koulutuspoliittisen selonteon toisen asteen lukiokoulutuksen oppivelvollisuuden laajentamisen yhteydessä linjauksiin ja tavoitteisiin kuuluu myös tasa-arvon, yhdenvertaisuuden sekä yhteisöllisyyden edistäminen. Toimenpiteitä näihin ovat esimerkiksi uuden teknologian hyödyntäminen, riittävän ohjauksen tukeminen, koulutuksen toteuttamisen seurannan

vahvistaminen, opiskeluhoollon palveluiden turvaaminen, opetussuunnitelman joustaminen jatko-opintojen ja työelämän tarpeiden mukaan sekä yhteistyö korkeakoulujen kanssa. Ikäluokan sivistyksellisten tavoitteiden saavuttaminen edellyttää opiskelijoiden tarpeista lähtevää riittävää opetusta ja tukea. Lisäksi opintojen henkilökohtaistaminen korostaa, kuinka tärkeää on rakentaa opiskelijan oppimispolku hänen omien lähtökohtiensa ja tavoitteidensa mukaisesti. (Valtioneuvosto 2021, 24–28.)

4 MENETELMÄNÄ KYSELY

Tämä opinnäytetyön menetelmäluvun osio tarkastelee kyselymenetelmän valinnan perusteluja, kyselylomakkeen suunnitteluprosessia sekä käytännön toteutusvaiheita. Näiden lisäksi käymme läpi kyselyn eettisiä periaatteita, anonymisointia sekä analyysimenetelmiä.

4.1 Kyselytutkimus

Kyselytutkimus on keskeinen keino kerätä tietoa yhteiskunnallisista ilmiöistä, ihmisten toiminnasta, mielipiteistä, asenteista ja arvoista. Kyselytutkimuksessa tutkija esittää vastaajalle kysymyksiä kyselylomakkeen avulla. Kyselylomake on mittausväline, joka soveltuu erilaisiin tutkimuksiin, tiedusteluihin, kyselyihin, testeihin sekä mittauksiin. Kyselytutkimuksen mittarilla tarkoitetaan kysymysten ja väitteiden kokoelmaa, jolla pyritään mittaamaan erilaisia moniulotteisia ilmiöitä. Kyselytutkimus on pääosin määrällistä tutkimusta, jossa käytetään tilastollisia menetelmiä. Vaikka kysymykset ovat sanallisia, vastaukset ilmaistaan yleensä numeroin. Sanallisia vastauksia käytetään täydentämään numeerista dataa silloin, kun kysymyksiin ei ole käytännöllistä vastata numeroilla. Määrällisellä tutkimuksella pyritään yleiskäsityksiin, kun taas laadulliset menetelmät syventyvät yksityiskohtiin. Kumpikin lähestymistapa voi täydentää toisiaan samassa tutkimuksessa. (Vehkalahti 2019, 11–13.)

Määrällisessä tutkimuksessa tarvitaan ilmiön tuntemista sekä teorioita ja näiden pohjalta saadusta ymmärryksestä johdetaan tutkimuslomakkeen kysymykset. Ilmiön tekijöiden ja muuttujien välisten suhteiden pitäisi olla tiedossa, jotta niitä voidaan mittaamaan määrällisten tutkimusten tavoilla. (Kananen 2015, 197.) Laadullisessa tutkimuksessa pyritään ymmärtämään tutkimuksessa tarkasteltavaa ilmiötä sen kohteena olevien henkilöiden näkökulmasta. Ollaan siis kiinnostuneita henkilöiden kokemuksista, ajatuksista, tunteista ja merkityksistä. Laadullinen tutkimus on induktiivista, joka tarkoittaa johtopäätöksien tekemistä aineistosta käsin. Lisäksi se on usein aineistolähtöistä. (Puusa & Juuti 2020, Luku “Mitä laadullisella tutkimuksella tarkoitetaan?”.)

Valitsimme tutkimusmenetelmäksi verkkokyselyn, koska se mahdollistaa suuren osallistujamäärän tavoittamisen, se on nopea ja helppokäyttöinen sekä pystymme saamaan monipuolisesti tarvittavaa tietoa. Lisäksi kysely tarjoaa mahdollisuuden anonyymiin osallistumiseen. Kyselyn avulla saamme kattavan yleiskuvan lukiolaisten näkemyksistä kiinnittymiseen liittyen, jota

voimme analysoida luotettavasti. Hyödynsimme kyselyssä laadullista eli kvalitatiivista menetelmää sekä määrällistä eli kvantitatiivista menetelmää. Laadullisen menetelmän avulla pyrimme ymmärtämään kohteen kokemuksia, ominaisuuksia ja merkityksiä kokonaisvaltaisesti. Opinnäytetyössämme kuitenkin pääpaino on määrällisellä tutkimuksella. Määrällisen menetelmän avulla pyrimme mittaamaan tutkittavaa ilmiötä numeerisen datan mukaan, jota voimme analysoida tilastollisesti myös lukujen ja prosenttien muodossa.

4.2 Kyselyn laatiminen

Kyselyiden sähköiseen toteuttamiseen on tarjolla useita internetsovelluksia. Helppokäyttöisillä sovelluksilla pystytään laatimaan kyselomakkeet, keräämään vastaukset ja raportoimaan tulokset. Tiedonkeruun tällä tavoin vahvuuksia ovat edullisuus, vaivattomuus ja nopeus. Sähköisten kyselyiden avulla tiedon kerääminen on nopeaa, ja digitaalinen kysely mahdollistaa nopeuden takia myös reaaliaikaisen ja jatkuvan tiedonkeruun sekä hyödyntämisen. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 128–129.) Valitsimme opinnäytetyömme ohjaajan suosituksesta sekä omien tarpeidemme mukaisesti kyselyn palvelualustaksi verkossa toimivan Webropol-alustan. Webropolissa pystyimme yhdistämään kyselyn, raportoinnin ja analytiikan samalle alustalle. Verkkolomakkeen avulla saavutimme kyselyn kohderyhmän kätevästi ja sen täyttäminen on sekä helppoa että nopeaa tietokoneella tai puhelimella.

Webropol tarjoilee monenlaisia kysymystyyppejä, joita hyödynsimme kyselyä laatiessa. Tämä mahdollisti kyselyn monipuolisuuden ja kiinnostavuuden ajatellen vastaajien nuorta ikää. Opinnäytetyömme kyselyssä on yhteensä 16 eri kysymystä, jotka ovat jaoteltu teemoittain. Kyselylomake alkaa lyhyellä saatetekstillä, jossa informoidaan osallistujaa kyselyn tiedoista. Kyselylomake on suositeltavaa aloittaa kysymyksillä, joihin on helppo vastata (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 132). Ensimmäiset kolme kysymystä kartoittaa vastaajan perustietoja eli lukio, opiskeluvuosi sekä sukupuoli. Työmme kannalta on olennaista tietää kyseiset taustatiedot, jotta pystymme vertailemaan eri ryhmien eri näkemyksiä. Perustietojen jälkeen kysely etenee lämmittelykysymyksiin, joissa mitataan vastaajan tyytyväisyyttä lukio-opintoihin sekä lukioon.

Valmiit vastausvaihtoehdot ovat yksi tapa asetella kysymys. Tällöin tutkijat täytyy ennakolta tietää tai olla mielikuva, että millaisia vastauksia vastaajat kysymyksiin antavat. Tällaiset kysymykset ovat soveltuvimpia taustatietojen selvittämiseen. Huomioitavaa on, että vastaajalle on aina sopiva vaihtoehto, jonka takia vastausvaihtoehdoissa pitää olla “muu, mikä?”-vaihto-

ehto. (Valli & Aarnos 2018, luku “Aineistonkeruu kyselylomakkeella”.) Opinnäytetyön kyselylomakkeessa esiintyy kolme kysymystä, mihin on annettu valmiit vastausvaihtoehdot, jossa vastaajalla on mahdollisuus valita enintään kolme vaihtoehtoa. Vastauksien rajaaminen auttaa vastaajaa priorisoimaan, mikä tekee meille tuloksista selkeämpiä sekä helposti analysoitavia. Kysymyksillä pyritään kartoittamaan vastaajan mielipiteitä, kuten mitkä tekijät edesauttavat ja vastaavasti heikentävät kiinnittymistä opintoihin. Lisäksi monivalintakysymys tulee esille kyselyn loppuvaiheessa, kun tiedustellaan vastaajan mahdollisten poissaolojen määrää sekä niiden syitä.

Asenteiden ja mielipiteiden mittaamiseen yksi käytetyimmistä asteikoista on Likertin asteikko. Usein vastausvaihtoehtona käytetään viisiportaisia asteikkoja. Idea parittomuudelle on se, että vastaajalla on mahdollisuus olla ottamatta kantaa asiaan “en osaa sanoa”-vaihtoehdon avulla. (Valli & Aarnos 2018, luku “Aineistonkeruu kyselylomakkeella”.) Kiinnittymisen ulottuvuudet ovat jaoteltu kyselyn eri osioihin, joissa vastaaja vastaa viisiportaisen asteikon mukaisesti erilaisiin väittämiin, jotka liittyvät hänen omiin kiinnittymisen kokemuksiinsa. Likertin asteikkoa on hyödynnetty myös lukiokohtaisissa väittämässä.

Kyselytutkimuksessa käytetään enimmäkseen suljettuja osioita, mutta joissain tilanteissa avoimet osiot toimivat suljettuja vastausvaihtoehtoja paremmin. Avovastauksista voidaan saada tutkimuksen kannalta tärkeää tietoa, joka saattaisi muuten jäädä kokonaan havaitsematta. Jos vaihtoehtoja ei haluta tai voida luetella, tällöin avoimet osiot ovat välttämättömiä. Joissain tapauksissa vaihtoehtoja voi olla liikaa, tai niitä ei ole mahdollista rajata riittävästi. (Vehkalahti 2019, 25.) Kyselyssä avoimia kysymyksiä on yhteensä kaksi, joista toinen liittyy lukion kehittämiseen kiinnittymisen näkökulmasta, ja toinen mahdollisiin syihin, jos vastaaja on miettinyt lukio-opintojensa keskeyttämistä. Avoimilla vastauksilla haluamme antaa mahdollisuuden tuoda esille vastaajan omia näkemyksiä liittyen näihin teemoihin. Avoimet vastaukset eivät ole kyselyssämme pakollisia.

Kyselyn lopussa vastaajalta pyydetään suostumusta lähettää vastaukset eteenpäin. Lopuksi vielä kiitämme vastaajaa kyselyyn osallistumisesta ja toivotamme tsemppiä opintoihin. Tilaa-
jamme toiveesta olemme lisänneet hankkeen logon sekä Euroopan unionin osarahoittama logon kuvittamaan kyselyn ulkoasua. Kyselyn vastaamiseen kuluu aikaa noin 5–10 minuuttia.

Kyselylomakkeen testaaminen on tärkeää ennen kyselyn levittämistä eteenpäin. Suositeltavaa on antaa lomake luettavaksi tutkimuksen ohjaajille tai mahdollisesti muille alan tunteville henkilöille. Lopulliseksi arvoitua lomaketta kannattaa täyttää myös itse ja antaa vielä koevastaajajoukon vastattavaksi ja tämän jälkeen tehdä tarpeelliset muutokset ja täydennykset. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 133.) Kyselylomaketta testasimme opinnäytetyön ohjaajalla sekä opinnäytetyön tilaajalla. Testauksen perusteella tullee palautteesta teimme tarvittavia muutoksia ja täydennyksiä kyselyyn. Kohderyhmälle eli lukio-opiskelijoille emme aikataulullisista syistä voineet antaa kyselyä testattavaksi.

4.3 Kyselyn toteutus

Opinnäytetyömme on toteutettu hyvän tieteellisen käytännön ohjeen (HTK) mukaisesti. Hyvä tieteellisen käytännön ohjeistoon kuuluu tutkittavien informointi, tutkittavan suostumuksen pyytäminen ja tietosuojasetuksen noudattaminen henkilötietojen käsittelyssä sekä toisten julkaisuihin viittaaminen asianmukaisella tavalla. Näiden lisäksi organisaatiota tutkiessa on pyydettyä tutkimuslupaa, jota haetaan erillisellä lomakkeella. (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2024.) Opinnäytetyön kyselyn kohderyhmässä oli useamman kunnan lukio-opiskelijoita, joten tutkimusluvut pyydettiin kaikista eri kuntien lukioista. Ensimmäiseksi teimme Kuopion kaupungin tutkimuslupahakemuksen, joka kattoi valtaosan kohderyhmästä. Hyödynsimme kyseisestä hakemusta muille kohderyhmän lukioille. Tutkimuslupahakemuksessa käy ilmi muun muassa tutkimusluvan hakijat, tutkimuksen ohjaaja, kohderyhmä, tutkimusmenetelmä ja aineiston keruu-aika. Hakemuksessa liitteinä mukana oli opinnäytetyösuunnitelma, opinnäytetyön tiedote sekä aineistohallintasuunnitelma.

Eettiset periaatteet koskevat kaikkia tutkittavia, iästä riippumatta. Tavallisesti huoltajia tiedotetaan tutkimuksesta, mutta joskus alaikäinen voi osallistua ilman huoltajan suostumusta. Yli 15-vuotias voi osallistua tutkimukseen omalla suostumuksellaan, mutta huoltajille kerrotaan tutkimuksesta, jos mahdollista. Huoltajien pelkkä informointi riittää, jos tutkimus koskee suurta määrää vastaajia eli vähintään 400 henkilöä. Informointi riittää tutkimuksissa myös silloin, jos tutkimuksessa ei käsitellä henkilötietoja, kuten havainnointia ilman tallenteita tai henkilötietojen käsittelyä. Ensisijaisesti alaikäinen antaa itse oman suostumuksensa, vaikka huoltajan hyväksyntä tarvittaisiin. Alaikäisen itsemääräämisoikeutta ja vapaaehtoisuutta on aina kunnioitettava. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019, 9–10.) Opinnäytetyössä kysely toteutettiin yli 15-vuotiaille lukiolaisille. Perusjoukkoon kuului kaikki 14 hankelukion opiskelijat, joita on

noin 3500. Edellä mainitun alaikäisten eettisten periaatteiden mukaisesti nuoret pystyivät osallistumaan kyselyyn omalla suostumuksellaan. Pelkkä huoltajien informointi riitti meidän tapauksessamme, koska osallistujat ovat yli 15-vuotiaita ja kysely koski yli 400 määrää vastaajia.

Kyselytutkimuksen saatekirjeiden laatiminen on tutkimuksen onnistumisen kannalta tärkeää. Saatekirjeen perusteella kyselyyn osallistujalle selviää, mistä on kyse ja voi tämän perusteella päättää osallistuuko kyselyyn. Vastausprosenttiin on saatekirjeellä suoravaikutus. Saatteen on herätettävä vastausmotivaatiota sekä luottamusta. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 133.) Tiedotimme sekä kyselyyn osallistuvia että heidän huoltajiansa erillisellä tiedotteella, joka meni hankelukoiden rehtorien kautta Wilma viestillä opiskelijoille ja huoltajille. Tiedotteessa kävi ilmi tutkimuksen yleiset tiedot, kuten opinnäytetyön tavoitteet, toteutus, vapaaehtoisuus sekä tutkimusaineistoin käsittely. Näiden lisäksi tiedotimme erikseen hankelukoiden opettajia opinnäytetyöstä sekä kyselyn toteuttamisesta, sillä opettajat toteuttivat opiskelijoille kyselyyn vastaamisen heidän omilla ryhmänohjaustunneillaan aikavälillä 26.8.2024-13.9.2024.

Anonymisointi tarkoittaa henkilötietojen käsittelyä siten, ettei henkilöä voida enää tunnistaa. Tämä voi tapahtua yleistämällä tiedot tai muuntamalla ne tilastolliseen muotoon. On tärkeää arvioitava tapauskohtaisesti, onko tieto anonyymi, sillä tunnistaminen voi tapahtua muilla kuin nimellä. Pelkkä nimen poistaminen ei riitä, jos henkilö voidaan tunnistaa muista tiedoista. Anonymisoituja tietoja ei katsota henkilötiedoiksi, ellei osaa tiedoista jätetä tunnistettaviksi, jolloin tietosuojasäännökset pätevät. (Tietosuojavaltuutetun toimisto 2024.) Opinnäytetyön aineistossa ei kerätä tunnistettavia henkilötietoja eli yksittäisen opiskelijan vastauksia ei voida tunnistaa aineistosta.

4.4 Analyysimenetelmä

Määrällisen analyysin tavoitteena on selvittää erilaisia ilmiöiden syuseuraussuhteita sekä ilmiöiden välisiä yhteyksiä tai ilmiön yleisyyttä numeroiden ja tilastojen avulla. Kuvaava analyysi on yleensä mistä määrällinen analyysi aloitetaan, mutta se voi myös olla tutkimuksen tavoite. Määrällisessä analyysissä on yleistä, että saatua aineistoa havainnollisesta graafisesti. Tilastollisella analyysillä voidaan havaita esimerkiksi jakautumista ja jäsentymistä luokkiin. (Lähdesmäki, Hurme, Koskimaa, Mikkola & Himberg 2024a; 2024b.) Aineistoa analysoidessamme käytämme havainnollistavia taulukoita sekä graafeja. Ilmaisemme tuloksia prosentuaalisesti sekä numeraalisesti.

Laadullisessa sisällönanalyysissä keskitytään siihen, että mistä asioista ja aiheista aineisto kertoo. Sisällönanalyysin tavoitteena on luoda sanallisesti selkeä kuva ilmiöstä, jota tutkitaan. Analyysissä aineisto laitetaan tiiviiseen muotoon siten, ettei hävitetä sen tarjoamaa informaatiota. Myös teemoittelua voidaan pitää yhtenä sisällönanalyysin muotona. Teemoittelussa aineistosta nostetaan esiin tutkimuksen kannalta keskeisiä asiakokonaisuuksia sekä tyypillisiä piirteitä. Usein teemojen käsittelyn yhteydessä esitetään sitaatteja eli katkelmia aineistosta. (Kallinen & Kinnunen 2021a; 2021b.) Kyselyn aineiston avoimia kysymyksiä analysoimme teemoittelemalla.

5 AINEISTON TULOKSET

Tässä luvussa käymme läpi kyselystä saatuja tuloksia, joita analysoimme määrällisin sekä laadullisin menetelmin. Tämän jälkeen teemme johtopäätöksiä opiskelijoiden vastauksista. Aineiston analyysi on teemoiteltu eli käymme aineistoa läpi osio kerrallaan. Lopuksi ristiintaulukoinnin avulla vertailemme eri ryhmien eroja keskenään.

Verkkokysely toteutettiin 26.8.2024–13.9.2024 välisenä aikana 14 hankelukion opiskelijoille, joista vastasi 11 lukion opiskelijat. Kohderyhmässä on noin 3500 opiskelijaa, joista kyselyyn vastasi 1720 lukio-opiskelijaa. Tavoitimme kyselyllä noin puolet koko kohderyhmästä. Kyselyyn vastaaminen on ollut opiskelijoille vapaaehtoista. Kyselyssä kaikki kysymykset ovat olleet pakollisia paitsi avoimet kysymykset, joita oli kaksi kappaletta.

Kyselyyn vastanneista ensimmäisen vuoden opiskelijoita oli 41 prosenttia (n=708) ja toisen vuoden opiskelijoita 31 prosenttia (n=535). Kolmannen vuoden opiskelijoita oli 24 prosenttia (n=420) sekä neljännen tai useamman vuoden opiskelijoita 3 prosenttia (n=57). Vastanneista naisia oli 54 (n=933) ja miehiä vastaavasti 43 (n=741) prosenttia. Vaihtoehtoon “muu” vastasi 22 (1,3 %) ja vaihtoehtoon “en halua vastata” 24 vastaajaa (1,4 %).

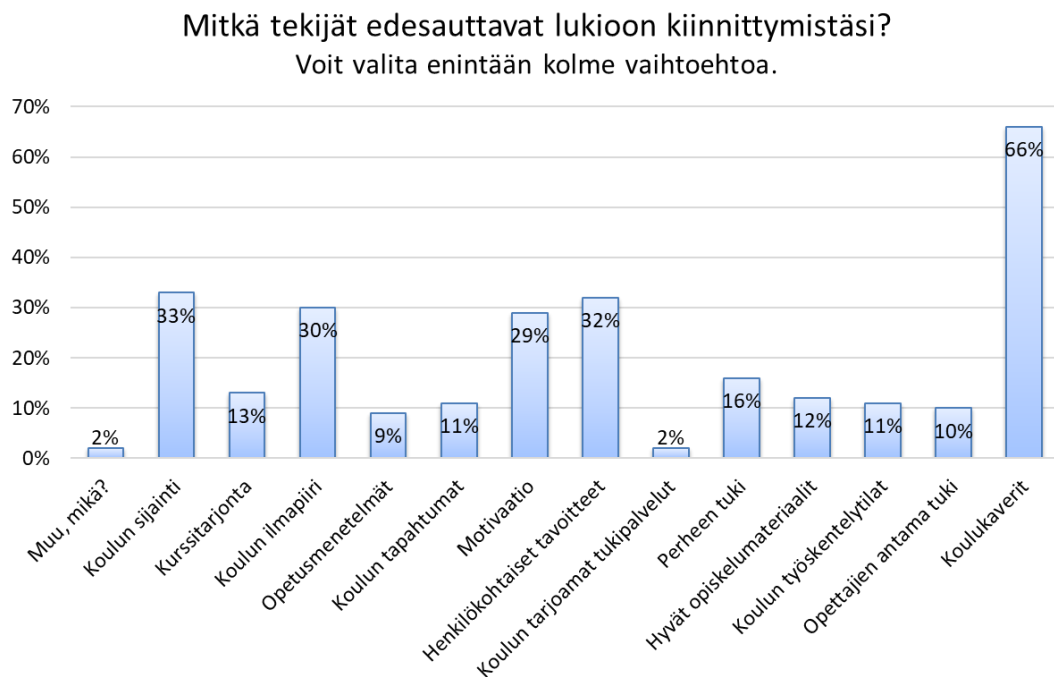
5.1 Opiskelijatyytyväisyys

Perustietojen jälkeen aloitimme kyselyn yksinkertaisella lämmittelykysymyksellä, jossa opiskelijoilta kartoitettiin, kuinka tyytyväiseksi he kokivat lukio-opintonsa tällä hetkellä. Asettelussa oli käytetty viisiasteista liukukytkintä, jossa yksi tarkoitti tyytymätöntä, viisi tyytyväistä sekä keskiväli melko tyytyväistä. Vastaajien tyytyväisyys opintoihin oli keskiarvoltaan 3,6. Keskimääräisesti opiskelijat olivat vastanneet eniten asteikolla arvoa neljä. Vastaajien välillä keskihajontaa oli 0,8. Kysymyksen tuloksista voimme päätellä lukio-opiskelijoiden olevan melko tyytyväisiä sen hetkiseen opiskeluun.

Seuraavaksi opiskelijoilta kysyttiin, että oliko nykyinen opiskelupaikka opiskelijan ensisijainen valinta yhteishaussa. Kysymyksellä on mahdollista saada lisää tietoa, että onko ensisijaisella valinnalla merkitystä lukio-opintoihin kiinnittymiseen. Tuloksista käy ilmi, että suurin osa (1337) vastaajista oli päässyt siihen lukioon, johon oli hakenut ensisijaisesti. Vastaavasti ensisijaista opiskelupaikkaa ei ollut saanut 383 vastanneista. Ensisijaisen paikan saaminen voi edistää kiinnittymistä myönteisesti, kun taas sen saamattomuus saattaa heikentää kiinnittymistä.

5.2 Kiinnittymistä edesauttavat ja heikentävät tekijät

Opiskelijoilta tiedusteltiin heidän omakohtaisen kokemuksensa mukaan kiinnittymistä edesauttavia tekijöitä sekä vastaavasti heikentäviä tekijöitä. Vastausvaihtoehdot ovat nousseet tietope- rustamme kirjallisuuden myötä. Kysymyksen selitteessä kerrottiin lyhyesti vastaajille, että mitä kiinnittymisellä tarkoitetaan: “Kouluun kiinnittyminen tarkoittaa opiskelijan sitoutumista ja aktiivista osallistumista koulunkäyntiin.” Kysymyksen asettelussa oli käytetty satunnaisjärjes- tystä eli jokainen vastaaja sai eri järjestyksessä vastausvaihtoehdot. Vastaajan oli mahdollista valita enintään kolme vaihtoehtoa, jolloin opiskelijan täytyi priorisoida hänelle tärkeimmät te- kijät.

Kuvio 2: Lukio-opiskelijoiden kiinnittymistä edesauttavia tekijöitä. Grafiikka: Anni Immonen & Joonas Ropponen 2024.

Tuloksista voidaan tulkita selkeästi koulukavereiden olevan eniten kiinnittymistä lisäävä tekijä. Opiskelijat olivat kokeneet koulun sijainnin, henkilökohtaisten tavoitteiden sekä koulun ilma- piirin ja motivaation lisäävän kiinnittymistä. Opiskelijat vastasivat vähiten kiinnittymistä lisää- viksi tekijöiksi koulun tarjoamat tukipalvelut, opetuksessa käytetyt menetelmät sekä opettajilta saatu tuki. “Muu, mikä?” vastausvaihtoehdossa oli noussut selvästi esille eri painotuslinjojen

merkitys kiinnittymistä edesauttavaksi tekijäksi. Myös vastauksia oli tullut esimerkiksi oppivelvollisuus, innostavat opettajat sekä suomen kielen opiskelu. Opiskelijat ovat ajatelleet vastauksien perusteella, että henkilökohtaiset tekijät ovat keskeisimpiä asioita kiinnittymisessä. Opetukseen ja oppilaitokseen liittyviä tekijöitä opiskelijat eivät kokeneet niin merkittävästi lisäävinä.

Kuvio 3: Lukio-opiskelijoiden kiinnittymistä heikentäviä tekijöitä. Grafiikka: Anni Immonen & Joonas Ropponen 2024.

Opiskelijat ovat ajatelleet eniten kiinnittymistä heikentäviksi tekijöiksi motivaation puutteen, ajanpuutteen sekä tehtävämäärien paljouden. Vähiten vastauksia oli tullut kohtiin puutteelliset tukipalvelut, kiusaaminen ja syrjintä sekä terveydelliset syyt. “Muu, mikä?” vastausvaihtoehdosta esille nousee heikentäviksi tekijöiksi muun muassa koulun tilat, väsymys sekä huono koulun ilmapiiri. Lukiolaisbarometrissä (2024) on samankaltaisia huomioita, jotka hidastavat opintojen kulkua kuten opintoihin liittyvä työmäärä, terveydelliset syyt ja ajanhallinnan ongelmat (Suomen Lukiolaisten Liitto 2024).

Motivaation puute voi johtua monen eri tekijän summasta. Ajanpuute voi johtua opiskelijalla mahdollisesti sen puutteellisesta hallinnasta, minkä vuoksi tehtävien määrä voi tuntua isolta.

Opintojen vaikeuteen voi esimerkiksi vaikuttaa oppimisvaikeudet tai terveydelliset syyt. Lisäksi opintojen vaikeudet voivat luoda opiskelijalle epäonnistumisen tunteita. Jokainen näistä heikentävistä tekijöistä ovat siis liitännäisiä toisiinsa.

5.3 Kiinnittymisen ulottuvuudet

Kyselyn seuraavassa vaiheessa opiskelijoille esitettiin väitteitä liittyen kiinnittymisen ulottuvuuksiin. Väitteet olivat teemoitettu kolmeen eri osioon ulottuvuuksien mukaan eli toiminnalliseen, kognitiiviseen sekä tunneperäiseen kiinnittymiseen. Väittämät olivat suoraan tietoperustamme pohjalta muodostettu. Väittämiin pystyi vastaamaan viisiportaisella asteikolla, jotka olivat jaoteltu 1=Täysin eri mieltä, 2=Eri mieltä, 3=Ei samaa eikä eri mieltä, 4=Samaa mieltä, 5=Täysin samaa mieltä.

Kyseistä teemaa analysoitaessa huomasimme kysymyksen asettelussa virheen. Olemme vahingossa käyttäneet väittämiin monivalintamatriisia matriisin sijaan, jonka takia opiskelija on pystynyt vastaamaan enemmän kuin yhden arvosanan väittämään. Tämän takia jouduimme laittamaan Likertin asteikot Excel taulukkoon ja sieltä manuaalisesti poistamaan sellaiset vastaukset, joissa oli enemmän kuin yksi vastaus per väittäjä. Tuplavastauksia oli joitakin kymmeniä. Tämän seurauksena väittämien vastausmäärät vaihtelevat, vaikka kysymykset ovat olleet pakollisia. Virheellisten vastausten poistaminen antaa meille luotettavamman kuvan kokonaisarviosta. Tarkastelemme väitteitä yleisellä tasolla.

Aktiivinen osallistuminen koulun toimintaan

Ensimmäiseen väitteeseen “Noudatan koulun sääntöjä” oli vastannut 1653 opiskelijaa. Suurin osa vastaajista 64 prosenttia (n=1060) oli väitteen kanssa täysin samaa mieltä. Samaa mieltä oli 29 prosenttia (n=478). Ainoastaan väitteen kanssa täysin eri mieltä oli kahdeksan vastaajaa ja eri mieltä oli yksi prosentti (n=17). Ei samaa eikä eri mieltä oli vastannut viisi prosenttia vastaajista (n=90).

Väitteeseen “Olen motivoitunut ja keskittynyt oppitunneilla” oli vastannut 1638 opiskelijaa. Samaa mieltä väitteen kanssa oli 43 prosenttia (n=701) opiskelijoista ja täysin samaa mieltä oli 10 prosenttia (n=163). Ei samaa eikä erimieltä väitteen kanssa oli 39 prosenttia. Täysin eri mieltä oli ainoastaan yksi prosentti (n=22). Seitsemän prosenttia (n=122) oli väitteen kanssa eri mieltä.

“Teen koulutehtävät ajallaan” väitteeseen oli vastannut 1657 opiskelijaa, joista 40 prosenttia (n=661) oli samaa mieltä väitteen kanssa. Täysin samaa sieltä opiskelijoista oli 28 prosenttia (n=461). Täysin eri mieltä väitteen kanssa oli 1 prosentti (n=12) ja eri mieltä oli 6 prosenttia (n=106).

1659 opiskelijaa oli vastannut väitteeseen “Oppilaskunta- ja tutortoiminta on minulle tärkeää”. Opiskelijoista täysin eri mieltä oli 28 prosenttia (n=465) ja eri mieltä oli 29 prosenttia (n=476). Ei samaa eikä eri mieltä oli vastannut opiskelijoista 27 prosenttia (n=443). Samaa mieltä väitteen kanssa oli 10 prosenttia (n=167) ja täysin samaa mieltä oli ainoastaan seitsemän prosenttia (n=109) opiskelijoista.

Tarkastaessa opiskelijoiden aktiivista osallistumista koulun toimintaan kokonaisuudessaan voimme päätellä, että opiskelijat ovat suhteellisen hyvin toiminnallisesti kiinnittyneitä lukio-opintoihin. Poikkeuksena viimeinen väite, jossa opiskelijat eivät pidä oppilaskunnan ja tutoreiden toimintaa erityisen tärkeänä. Kyseiset toiminnot eivät mahdollisesti ole lukioarjessa kaikille opiskelijoille niin näkyviä toimintoja.

Syvällinen paneutuminen opiskeluun

Väitteeseen “Asetan itselleni korkeita tavoitteita opinnoissani” vastasi 1671 opiskelijaa. Opiskelijoista 19 prosenttia (n=312) ovat täysin samalla linjalla väitteen kanssa sekä 33 prosenttia (n=557) olivat samaa mieltä. Ei samaa eikä eri mieltä vastasi 612 opiskelijaa eli 37 prosenttia vastaajista. Eri mieltä väitteen kanssa olivat 9 prosenttia (n=150) opiskelijoista ja täysin eri mieltä vain kaksi prosenttia (n=40).

“Arvostan koulutusta ja pidän sitä tärkeänä” väitteeseen vastasi 1665 opiskelijaa. Täysin eri mieltä väitteen kanssa oli yksi prosentti eli 18 opiskelijaa ja kolme prosenttia (n=49) olivat eri mieltä. Kun taas täysin samaa mieltä olivat 35 prosenttia (n=584) vastaajista sekä samaa mieltä jopa 44 prosenttia (n=733). Ei samaa eikä eri mieltä olivat 281 opiskelijaa eli 17 prosenttia.

Opiskelijoista yhteensä 1679 vastasi väitteeseen “Otan vastaan haasteita opiskeluun liittyen”. Niistä 36 prosenttia (n=602) eivät olleet samaa tai eri mieltä väitteen kanssa. Täysin samaa mieltä olivat 258 opiskelijaa eli 15 prosenttia vastaajista sekä samaa mieltä olivat 40 prosenttia (n=674). Täysin eri mieltä olivat vain kaksi prosenttia eli 31 vastaajaa ja seitsemän prosenttia (n=114) olivat eri mieltä.

Kognitiivisen kiinnittymisen viimeinen väite “Koen tulevaisuuden kannalta lukiokoulutuksen merkityksellisenä elämässäni” sai 1683 vastausta. Täysin samaa mieltä väitteen kanssa olivat 39 prosenttia (n=663) vastaajista. Samaa mieltä olivat 585 opiskelijaa eli 35 prosenttia. Kun taas täysin eri mieltä olivat kaksi prosenttia (n=31) ja eri mieltä viisi prosenttia (n=92) vastaajista. Ei samaa eikä eri mieltä sai 312 vastausta eli 19 prosenttia.

Opiskelijoiden vastauksia katsoessa voidaan tulla lopputulokseen, että suurin osa opiskelijoista ovat hyvin kognitiivisesti kiinnittyneitä opintoihin, sillä he panostavat opiskeluun ja pitävät sitä tärkeänä. Haasteita joillekin opiskelijoille voi tuoda jo lukio-opinnot itsessään, minkä vuoksi korkeat tavoitteet sekä haasteiden ottaminen voivat luoda opiskelijalle liikaa paineita ja stressiä opintoihin.

Tunneperäinen kiintymys koulun käyntiin

Opiskelijoita oli vastannut 1670 väitteeseen “Tunnen kuuluvani kouluyhteisöön”. Täysin samaa mieltä opiskelijoista oli 21 prosenttia (n=355) ja samaa mieltä oli 40 prosenttia (n=665). Eri mieltä väitteen kanssa oli kahdeksan prosenttia (n= 140) ja täysin erimieltä oli ollut 4 prosenttia (n=61). Ei samaa eikä eri mieltä väitteen kanssa oli 27 prosenttia (n=449).

“Koen koulun ympäristön turvalliseksi ja kannustavaksi” väitteeseen opiskelijoita oli vastannut 1679. Heistä 45 prosenttia (n=752) olivat väitteen kanssa samaa mieltä ja täysin samaa mieltä oli 29 prosenttia (n=481). Ei samaa eikä eri mieltä väitteen kanssa opiskelijoista oli 21 prosenttia (n=359). Täysin eri mieltä väitteen kanssa oli noin yksi prosentti (n=19) ja eri mieltä oli neljä prosenttia (n=68).

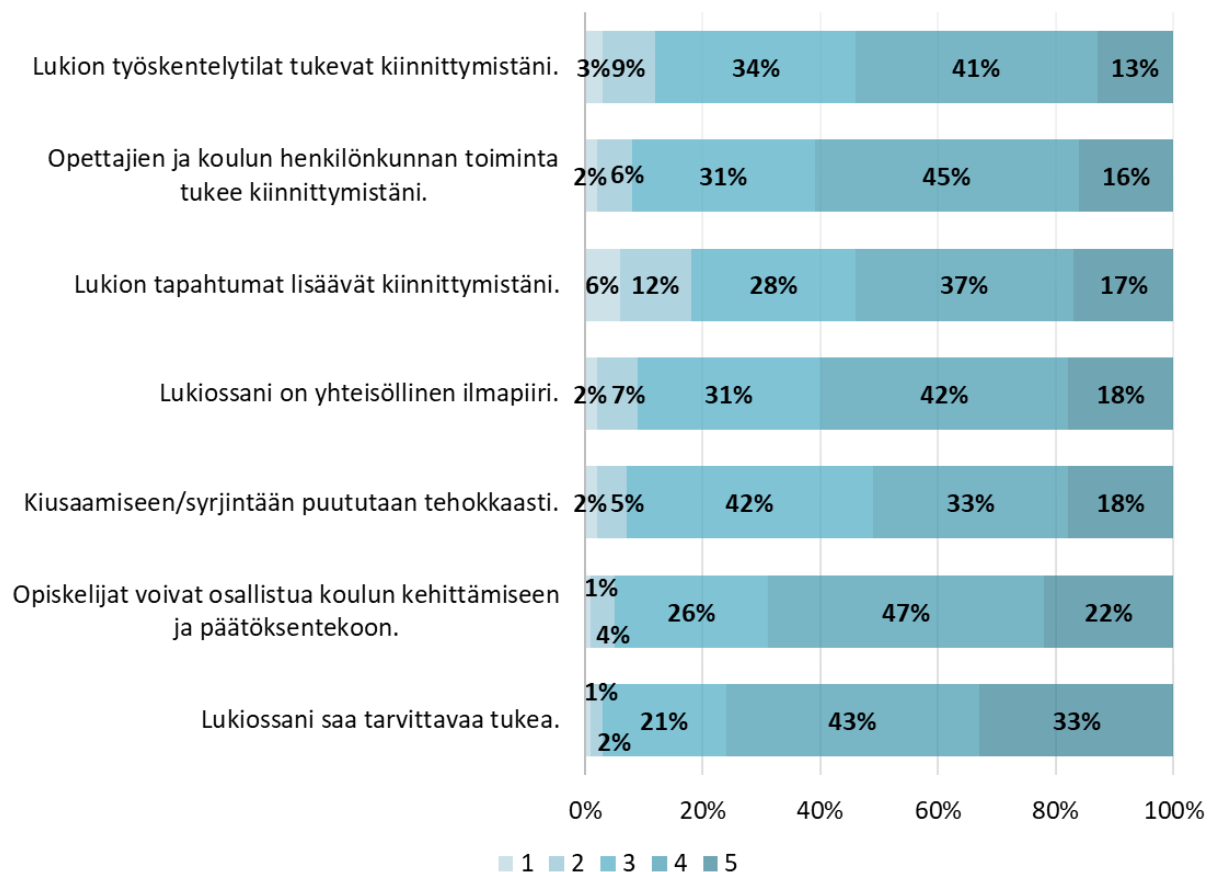
Yhteensä 1675 opiskelijaa oli vastannut väitteeseen “Koen kaverisuhteet tärkeäksi koulussa”. 64 prosenttia (n= 1076) opiskelijoista oli täysin samaa mieltä väitteen kanssa. 24 prosenttia (n=396) oli väitteen kanssa samaa mieltä. Täysin erimieltä oli vain noin yksi prosentti (n=22) ja eri mieltä kaksi prosenttia (n=32). Ei samaa eikä eri mieltä oli yhdeksän prosenttia (n=150) opiskelijoista.

Opiskelijoista 42 prosenttia (n=700) oli samaa mieltä väitteen “Tunnen olevani arvostettu ja hyväksytty kouluyhteisössäni”. Väitteeseen oli vastannut 1665 opiskelijaa. Täysin samaa mieltä oli vastanneista 29 prosenttia (n=487). Ei samaa eikä eri mieltä oli 23 prosenttia (n=378). Opiskelijoista eri mieltä väitteen kanssa oli viisi prosenttia (n=78) ja täysin eri mieltä oli kaksi prosenttia (n=31).

Tulosten perusteella voimme tulkita, että opiskelijat ovat eniten tunneperäisesti kiinnittyneitä lukio-opintoihin. Valtaosa opiskelijoista kokee kouluuyhteisöön kuulumisen sekä sosiaaliset suhteet tärkeinä ja pääosin positiivisina kokemuksina. Vähemmistö opiskelijoista ei kuitenkaan näin koe, jonka myötä tunneperäinen kiinnittyminen voi olla heikompaa.

5.4 Lukioympäristön vaikutus kiinnittymiseen

Opiskelijoilta kysyttiin “Kuinka hyvin seuraavat väitteet kuvaavat lukiotasi?”. Kysymyksen asettelussa olimme käyttäneet viisiportaista asteikkoa, jotka olimme jaotelleet 1=Täysin eri mieltä, 2=Eri mieltä, 3=Ei samaa eikä eri mieltä, 4= Samaa mieltä, 5=Täysin samaa mieltä. Väitteiden avulla haluttiin tietää lukiotoiminnan sekä lukioympäristön vaikutuksia opiskelijan kiinnittymiseen edesauttavina tai heikentävinä tekijöinä.

Kuvio 4: Lukiokohtaiset väitteet. Grafiikka: Anni Immonen & Joonas Ropponen 2024.

Opiskelijat ajattelevat työskentelytilojen tukevan kiinnittymistä keskiarvolla 3,5. Opiskelijoista (706) olivat samaa mieltä väitteen kanssa ja täysin samaa mieltä olivat 220 opiskelijaa. Ainoastaan 60 opiskelijaa oli väitteen kanssa täysin eri mieltä. Opiskelijoiden mielestä työskentelytilat tukevat kohtalaisesti kiinnittymistä lukioissa.

Opettajien ja koulun henkilökunnan toiminta ajatellaan taulukon mukaan tukevan kiinnittymistä keskiarvollisesti 3,7. Enemmistö opiskelijoista (770) olivat samaa mieltä väitteen kanssa. Jopa 273 opiskelijaa oli täysin samaa mieltä. Osan opiskelijoiden (110) mielestä henkilökunnan toiminta ei tue kiinnittymistä ja kiinnittymistä ei tue ollenkaan 28 opiskelijan mielestä. Opiskelijat kokivat lukioiden henkilökunnan toiminnan tukevan kiinnittymistä opintoihin.

Väitteessä “Lukion tapahtumat lisäävät kiinnittymistäni” 97 opiskelijaa olivat väitteen kanssa täysin eri mieltä ja 210 opiskelijaa olivat eri mieltä. Reilu kolmasosa (629) vastaajista olivat kuitenkin samaa mieltä väitteen kanssa. Keskiarvollisesti 3,5 ajatellaan tapahtumien lisäävän kiinnittymistä lukioissa. Tapahtumilla ajateltiin olevan merkitystä, mutta ei välttämättä niin merkittävästi.

Keskiarvona 3,7 ajatellaan lukioissa olevan yhteisöllinen ilmapiiri. Opiskelijoista (717) olivat samaa mieltä ja opiskelijoista (314) oli täysin samaa mieltä väitteen kanssa eli suuri osa vastaajista ovat vastanneet asteikolla neljä tai viisi. Useat (524) olivat vastanneet myös neutraalin vaihtoehdon kolme. Opiskelijat pääsääntöisesti kokivat lukioissa olevan yhteisöllinen ilmapiiri.

Kiusaamiseen ja syrjintään puututaan tehokkaasti opiskelijoiden mielestä keskiarvolla 3,6. Ei samaa eikä eri mieltä oli vastannut jopa 716 opiskelijaa. Yhteensä 887 opiskelijaa ajatteli kuitenkin olevan samaa mieltä tai täysin samaa mieltä väitteen kanssa. Opiskelijat eivät välttämättä ole täysin tietoisia lukioiden käytännöistä kiusaamisen sekä syrjinnän estämiseksi.

Opiskelijat kokivat voivansa osallistua kehittämiseen sekä päätöksentekoon keskiarvolla 3,9. Samaa mieltä väitteen kanssa oli 811 opiskelijaa ja täysin samaa mieltä oli 380 opiskelijaa. Alle viisi prosenttia vastaajista olivat joko täysin erimieltä tai eri mieltä väitteen kanssa. Opiskelijat siis kokivat pystyvänsä vaikuttamaan lukionsa päätöksiin.

Taulukon viimeisen väitteen “Lukiossani saa tarvittavaa tukea” keskiarvo on 4,0. Opiskelijoista kolmasosa (566) olivat täysin samaa mieltä väitteen kanssa ja samaa mieltä olivat 736 opiskelijaa. Täysin eri mieltä olivat vain opiskelijoista 20. Tuen saatavuus on opiskelijoiden näkökulmasta pääosin hyvällä tasolla.

Kokonaiskuvaa tarkasteltaessa keskiarvojen sekä vastausten yleistettävyyden näkökulmasta voimme tulkita, että opiskelijat kokivat pääosin lukiokohtaisilla tekijöillä olevan myönteinen vaikutus kiinnittymiseen. Positiivista on, että väitteiden kanssa eri mieltä oli opiskelijoista vain prosentuaalisesti pieniosa.

5.5 Kehityskohteet lukioissa

Kyselyn ensimmäisessä avoimessa kysymyksessä kysyimme opiskelijoilta: “Mitä kehittäisit lukiossasi, jotta se tukisi paremmin sinun hyvinvointiasi ja kiinnittymistäsi kouluun?”. Kysymyksellä halusimme antaa opiskelijoille mahdollisuuden pohtia heidän omia näkemyksiänsä, kokemuksiansa sekä mielipiteitä aiheeseen liittyen. Avoimeen kysymykseen vastasi 741 opiskelijaa. Siirsimme Webropol-alustalta vastaukset luettavampaan muotoon Word-tiedostolle. Teimme Word-tiedostolla muutoksia aineistoon, josta poistimme “En tiedä” ja “En osaa sanoa” tyyliset vastaukset, sillä ne eivät tuo lisäarvoa tälle työlle. Kyseisten vastauksien poistamisen jälkeen analysoitavia vastauksia jäi 483. Aineistoa analysoimme teemoittelemalla opiskelijoiden vastauksia.

Lukiotilat

Lukio-opiskelijoiden kehityskohteita lukiossa heidän hyvinvointiansa ja kiinnittymistä parantaakseen ensimmäisenä teemana nousi lukiotiloihin liittyvät asiat. Opiskelijoiden toiveissa oli muun muassa enemmän opiskeluun tarkoitettuja hiljaisia tiloja, lisää oleskeluun tarkoitettuja paikkoja, sekä yleisiin tiloihin sohvia ja useampia istumapaikkoja. Muutamit opiskelijat olivat kyllästyneitä vanhoihin tiloihin, jonka takia toiveena oli uudemmat koulutilat yleisesti. Opiskelijat näkivät ongelmana joissain lukiorakennuksissa ilman laadun sekä valaistuksen. Opiskelijoiden toiveista voimme tulkita, että lukion tiloilla on valtava merkitys koulussa viihtymiseen.

Neljännän vuoden opiskelija toteaa: “Tekisin tiloista viihtyisämpiä, jotta opiskelu olisi miellyttävämpää. Hiljaisia tiloja, mukavia penkkejä, väriä jne!”

Opiskeluhoolto

Avoimista vastauksista toisena teemana ongelmaksi nousivat opiskeluhoillon puutteelliset palvelut. Etenkin lääkärin ja psykologin palveluita opiskelijat toivoivat enemmän. Toisaalta päinvastaista kuvaa antaa kyselyn aikaisemman osion kiinnittymistä heikentävät tekijät, joissa puut-

teelliset tukipalvelut ei noussut melkein ollenkaan vastauksista. Kokemuksemme mukaan tukipalveluille on lukioissa suurta tarvetta, sillä nykyisiä tukipalveluita on tarpeen nähden liian vähän sekä ne ovat ruuhkautuneet.

Kolmannen vuoden opiskelija toivoo: “Psykologi olisi lähempänä ja hänellä olisi resursseja auttaa.”

Yhteisöllisyys

Kolmantena teemana opiskelijoiden toiveista tuli esille koulun ilmapiiriin liittyvät tekijät. Vastauksissa toivottiin lisää erilaisia tapahtumia lukioihin, kuten liikuntapäiviä, esityksiä salissa tai yhteisöllistä tekemistä. Lukion ulkopuolisiakin tapahtumia toivottiin kuten lukiobileitä. Vastauksista nousee esille myös ilmapiirin ja yhteishengen kehittäminen. Muutamien opiskelijoiden mielestä yhteisöllisyyttä tulisi parantaa lukiossa. Tapahtumilla voi olla myönteinen vaikutus koko lukion yhteisöllisyyteen. Yhteisöllisyyden kokemuksen tunne vaikuttaa myös nuoren hyvinvointiin (Opetushallitus 2024b).

Toisen vuoden opiskelija painottaa: “Kaikkia kohdeltaisiin samanarvoisesti ja lukio tukisi uusien kavereiden hankintaa ja ryhmäyttäisi oppilaita.”

Opetustavat ja opettajat

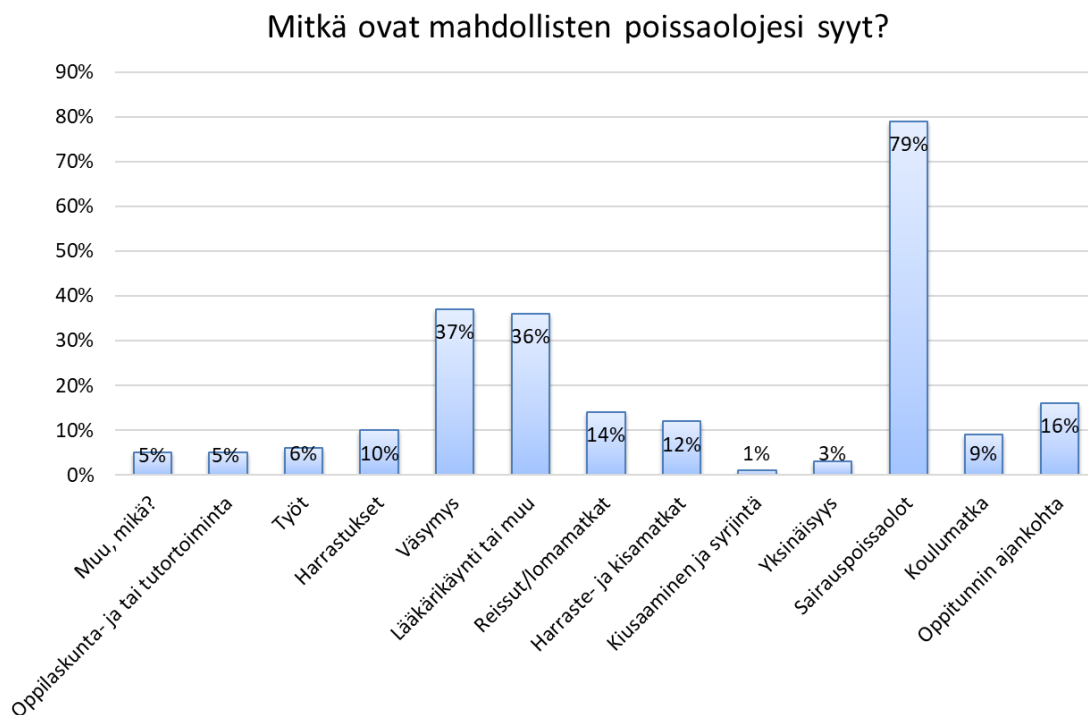
Viimeinen teema lukioiden kehittämiskohteisiin ja kiinnittymistä lisääviin tekijöihin liittyy opetukseen. Vastauksista nousee esille opetuksen laadun parantaminen, kuten opetustyyli sekä toiveena on oppia erilaisia opiskeluun liittyviä tekniikoita. Opiskelijoiden vastauksissa toivottiin opettajilta enemmän auttamista tunteilla, kiinnostusta opiskelijoita kohtaan ja opiskelijoiden motivointia. Opiskelijat myös toivovat lisää itsenäistä opiskelua. Opetuksessa voisi hyödyntää monipuolisempia opetustapoja, jotta huomioitaisiin erilaiset oppijat. Opintoihin kiinnittymistä tukee vuorovaikutus opettajien ja muun henkilöstön kanssa (Myllykoski-Laine ym. 2024, 39).

Toisen vuoden opiskelija ehdottaa: “Opeteltaisiin ensimmäisen vuoden alussa enemmän opiskelutekniikoita.”

5.6 Koulupoissaolojen määrä ja syyt

Kiinnittymisen eri teemojen jälkeen halusimme selvittää koulupoissaoloihin liittyviä tekijöitä, sillä niillä nähdään olevan vaikutusta kiinnittymiseen. Opiskelijoilta kysyttiin, että onko heillä

poissaoloja oppitunneilta. Kysymykseen olimme asettelleet valmiit vastausvaihtoehdot: “päivittäin”, “viikoittain”, “jaksoittain”, “ei juuri lainkaan” ja “ei ollenkaan”. Opiskelijoista yksi prosentti (n=16) vastasi heillä olevan päivittäin poissaoloja ja 13 prosenttia (n=222) vastasi viikoittain sekä 33 prosenttia (n=563) vastasi jaksoittain. Poissaoloja ei juuri lainkaan ole 38 prosentilla vastaajista (n=651) ja poissaoloja ei ollenkaan ole 16 prosentilla vastaajista (n=268). Jos kysymykseen vastasi “päivittäin”, “viikoittain” tai “jaksoittain”, sai vastaaja jatkokysymyksen. Tällöin kysyimme poissaoloille mahdollisia syitä vastausvaihtoehtojen avulla, joita pystyi valitsemaan useamman kuin yhden.

Kuvio 5: Poissaolojen syyt. Grafiikka: Anni Immonen & Joonas Ropponen 2024.

Oheinen kuvio kertoo prosentuaalisesti poissaolosyiden jakaumia. Opiskelijoista 79 prosenttia (n=623) olivat vastanneet sairauspoissaolojen olevan eniten koulupoissaoloja aiheuttava tekijä. Väsymystä olivat vastanneet 37 prosenttia (n=292) sekä “lääkärikäynti tai muu” vaihtoehtoa oli vastannut 36 prosenttia (n=290) opiskelijoista. Eniten poissaoloihin siis vaikuttaa niin sanottu yksilötekijät. Kiusaamisen ja syrjinnän vuoksi poissaoloja on alle prosentilla eli viidellä opiskelijalla ja yksinäisyyden takia kolmella prosentilla eli 26 opiskelijalla, jotka ovat niin sanottuja ympäristötekijöitä. “Muu, mikä?” vastausvaihtoehdosta nousi esille muun muassa mielenterveydelliset tekijät, motivaation ja kiinnostuksen puute sekä “pommiin nukkuminen”. Mannisen (2018) kouluviihtyvyyden tutkimus osoittaa samoja poissaoloja aiheuttavia syitä.

5.7 Keskeyttäminen

Kyselyn viimeinen teema käsittelee koulun keskeyttämistä. Kysyimme opiskelijoilta: “Oletko koskaan miettinyt lukio-opintojesi keskeyttämistä?”. Kysymyksessä oli valmiiksi “kyllä”, “en” ja “en halua vastata” vastausvaihtoehdot. Opiskelijoista 18 prosenttia (n=313) ovat joskus ajatelleet keskeyttävänsä opintonsa. Kuitenkin suurin osa 72 prosenttia (n=1245) eivät ole miettineet opintojensa keskeyttämistä. “En halua vastata” vastauksia tuli 9 prosenttia (n=162).

Keskeyttämisen jatkokysymyksenä olimme laittaneet avoimen kysymyksen: “Jos vastasit kyllä, kerro mitkä tekijät ovat siihen vaikuttaneet?”. Halusimme antaa opiskelijoille mahdollisuuden vastata itse omia kokemuksia liittyen keskeyttämiseen ajautuneisiin pohdintoihin ilman valmiita vastausvaihtoehtoja. Tähän saimme vastauksia yhteensä 271. Samaan tapaan, kuin edellisessä avoimen kysymyksen kohdalla poistimme “tyhjät” vastaukset pois aineistosta. Tämän jälkeen analysoitavia vastauksia oli 227. Tätäkin aineistoa analysoimme teemoittelemalla opiskelijoiden vastauksia.

Hyvinvointi ja jaksaminen

Ensimmäisenä teemana, minkä vuoksi opiskelijat ovat miettineet lukio-opintojensa keskeyttämistä liittyvät hyvinvointiin ja jaksamiseen. Selkeästi vastauksista korostuu esille motivaatioon sekä jaksamiseen liittyvät asiat. Opiskelijat kokevat stressin ja väsymyksen olevan vaikuttavana tekijänä keskeyttämisen miettimiseen. Lisäksi näihin ajatuksiin ovat vaikuttaneet myös mielen-terveydelliset ongelmat, kuten masennus. Kyseisten haasteiden koetaan vaikuttavan negatiivisesti opinnoissa pysymiseen.

Ensimmäisen vuoden opiskelija pohtii: “Jos opiskelut alkaisivat käymään tarpeeksi raskaaksi, että oma psyyke ei kestä, saattaisin tietyn pisteen jälkeen jättää kesken.”

Haasteet opinnoissa

Toisena teemana nousi lukioon ja lukio-opintoihin liittyvät asiat. Keskeyttämisen ajatuksiin opiskelijoilla ovat johtaneet esimerkiksi lukion rankkuus ja vaikeus. Myös lukio-opintojen liiallinen tehtävien määrä ja paineet ovat nostaneet opiskelijoiden ajatuksia keskeyttämiseen. Kiinnittymistä heikentävissä tekijöissä nousi samaiset asiat ilmi. Vaihtoehtona jotkut opiskelijat pitivät myös ammattikoulua, johon heillä on suurempi kiinnostus.

Toisen vuoden opiskelijan ajatus: “Tuntui kovin raskaalta, tuntui että on liikaa tehtävää ja en kerkeä tehdä + koeviikot stressaa.”

Yhteisöön kuulumattomuus

Viimeisenä teemana ovat yksinäisyys ja kaverisuhteet. Vastauksista opintojen keskeyttämisen pohtimiseen nousi esille yksinäisyyden tunne sekä kavereiden puute lukiossa. Muutamassa vastauksessa mainitaan, ettei opiskelija tunne kuuluvansa kouluyhteisöön. Yhteisöön kuulumattomuuden tunteella voi olla vaikutusta keskeyttämiseen sekä mahdollisesti vaikutusta kiinnittymisen kokemukseen.

Kolmannen vuoden opiskelijan kokemus: “En kokenut, että olen osa kouluyhteisöä muiden kanssa, jotka jo tunsivat toisensa ennestään.”

5.8 Eri ryhmien välisiä eroja

Ristiintaulukoinnissa katsotaan samanaikaisesti kahta kysymystä ristiin, jolloin saadaan kahden kysymyksen yhdistelmätaulukko (Kananen 2014, 210). Tässä alaluvussa tarkastelemme ja vertailemme meidän mielestämme mielenkiintoisia poikkeavuuksia eri tekijöiden välillä. Vertailemme ryhmiä opiskeluvuoden, sukupuolen sekä lukion koon perusteella.

Ensimmäisen vuoden opiskelijat ovat vastanneet kokonaisuudessa kyselyymme myönteisemmin kuin muut opiskeluvuoden opiskelijat. Esimerkiksi lukiokohtaiset väitteet pitävät enemmän paikkaansa ensimmäisen vuoden opiskelijoilla, kun vertailemme väitekohtaisia keskiarvoja vanhempiin opiskelijoihin. Kyselyn toteutuksen hetkellä ensimmäisen vuoden opiskelijat olivat juuri aloittaneet lukio-opintonsa. Huomiomme perusteella opiskelijat ovat saaneet lukiosta myönteisen ensivaikutelman. Tutkimukset osoittavat samankaltaisia huomioita kuin meidän kyselymme. Tämä mahdollisesti johtuu toisen ja kolmannen vuoden vaativammasta tasosta, jolloin opiskelijat myös tuntevat enemmän uupumusta ja stressiä (Salmela-Aro & Read 2017; Söderholm ym. 2023).

Taulukko 1. Opiskeluvuosien erot kiinnittymistä lisäävissä tekijöissä.

Kiinnittymistä lisäävät tekijät	Ykköset	Kakkoset	Kolmoset	Nelöset
Koulukaverit	64 %	69 %	67 %	49 %
Opettajien antama tuki	8 %	10 %	13 %	32 %
Koulun työskentelytilat	13 %	11 %	9 %	7 %

Kiinnittymistä lisäävät tekijät	Ykköset	Kakkoset	Kolmoset	Nelaset
Hyvät opiskelumateriaalit	11 %	13 %	13 %	11 %
Perheen tuki	17 %	16 %	16 %	9 %
Koulun tarjoamat tukipalvelut	1 %	2 %	3 %	4 %
Henkilökohtaiset tavoitteet	34 %	29 %	31 %	37 %
Motivaatio	34 %	25 %	23 %	30 %
Koulun tapahtumat	11 %	12 %	11 %	2 %
Opetusmenetelmät	10 %	8 %	8 %	11 %
Koulun ilmapiiri	32 %	28 %	29 %	21 %
Kurssitarjonta	11 %	14 %	14 %	21 %
Koulun sijainti	31 %	34 %	36 %	30 %
Muu, mikä?	2 %	2 %	2 %	4 %

Yllä olevan taulukon perusteella opiskeluvuosien välillä on eroavaisuuksia kiinnittymistä lisäävissä tekijöissä. Eroavaisuudet ovat selkeimmät neljännen vuoden opiskelijoiden ja ensimmäisen vuoden opiskelijoiden välillä. Vastaavasti toisen ja kolmannen vuoden opiskelijoiden välillä ei ole merkittäviä eroja vastauksissa. Huomiomme kohdistui esimerkiksi siihen, että neljännen vuoden opiskelijat kokevat opettajien antaman tuen selkeästi enemmän lisääväksi tekijäksi verraten alempiin opiskeluvuosiin.

Taulukko 2: Naisten ja miesten väliset erot kiinnittymisen heikentävissä tekijöissä.

Kiinnittymistä heikentävät tekijät	Nainen		Mies		Yhteensä
	n	%	n	%	
Motivaation puute	412	44 %	291	39 %	703
Ajanpuute	298	32 %	207	28 %	505

Kiinnittymistä heikentävät tekijät	Nainen		Mies		Yhteensä
	n	%	n	%	
Oppimisvaikeudet	175	19 %	94	13 %	269
Puutteelliset tukipalvelut	18	2 %	8	1 %	26
Terveydelliset syyt	79	9 %	39	5 %	118
Opetuksen laatu	125	13 %	87	12 %	212
Ei mikään	69	7 %	174	24 %	243
Liiallinen määrä tehtäviä	273	29 %	183	25 %	456
Epäonnistumisen pelko	274	29 %	101	14 %	375
Vaativat opintojaksot	242	26 %	155	21 %	397
Kiusaaminen ja syrjintä	41	4 %	24	3 %	65
Koulukavereiden puute	94	10 %	42	6 %	136
Koulumatka	149	16 %	111	15 %	260
Muu, mikä?	19	2 %	30	4 %	49
Yhteensä	2268		1546		3814

Yllä olevasta taulukossa on naisten ja miesten välisiä eroja kiinnittymistä heikentävissä tekijöissä. Naiset ovat prosentuaalisesti vastanneet jokaiseen heikentävään tekijään enemmän kuin miehet. Poikkeuksena “Ei mikään” sekä “Muu, mikä?” vastausvaihtoehtoihin miehet olivat vastanneet enemmän. Salmela-aron ja Readin (2017) kiinnittymisen ja uupumuksen tutkimuksessa on osoitettu, että naiset kokevat enemmän koulu-uupumusta ja riittämättömyyden tunnetta, kuin miehet.

Vertailimme myös sukupuolten välisiä eroja poissaolojen määrissä sekä syissä oppitunneilta. Huomasimme viikoittaisella tasolla olevan isoin eroavaisuus. Viikoittain 15 prosentilla naisista

(n=136) oli poissaoloja, kun vastaavasti miehistä vain kymmenellä prosentilla (n=77). Poissaolojen syinä nousee samat tekijät sekä naisilla että miehillä, mutta näissä syissä on prosentuaalisia eroja. Naisilla poissaoloihin vaikuttaa selkeästi miehiä enemmän väsymys sekä lääkärikäynnit, joissa sukupuolten välinen ero oli suurin, jopa 18 prosenttia. Kyseisiin syihin naisista olivat vastanneet 43 prosenttia (n=194), kun taas miehistä vain 25 prosenttia (n=82).

Tässä opinnäytetyön kontekstissa ajattelemme pieniksi lukioiksi alle 150 oppilaan lukiot, jotka myös sijaitsevat pienillä paikkakunnilla. Kyselyyn pienistä lukioista vastasi 295 opiskelijaa. Vastaavasti isoissa lukioissa on yli 150 opiskelijaa, ja tähän kyselyyn vastasi niistä 1425 opiskelijaa.

Pienten lukioiden opiskelijat pitivät toiseksi eniten kiinnittymistä lisäävänä tekijänä koulun sijaintia. Lukiolaisbarometrin (2024) tuloksissa koulunsijainti katsotaan tärkeäksi lukiota valittaessa (Suomen Lukiolaisten Liitto 2024). Tässä kohdassa oli suurin eroavaisuus pienten ja isojen lukioiden välillä. Koulun sijaintia lisääväksi tekijäksi oli vastannut pienistä lukioista 46 prosenttia ja isoista lukioista 30 prosenttia. Ero voi mahdollisesti johtua siitä, että lukio voi olla pienellä paikkakunnalla ainut vaihtoehto. Tämän vuoksi koulun läheinen sijainti poistaa opiskelijan tarpeen muuttaa toiselle paikkakunnalle tai kulkea liian pitkiä koulumatkoja.

Myös poikkeavuuksia löytyi kiinnittymisen heikentävien tekijöiden osiosta. Muun muassa isojen lukioiden opiskelijoista jopa 17 prosenttia oli vastannut koulumatkan heikentäväksi tekijäksi. Vastaavasti pienten lukioiden opiskelijoista oli vastannut ainoastaan kahdeksan prosenttia. Voidaan siis päätellä, että isojen lukioiden opiskelijoihin koulumatka vaikuttaa kiinnittymiseen negatiivisemmin. KARVI:n arvioinnin mukaan koulumatkojen pituus voi asettaa opiskelijat eriarvoisiin asemiin, sillä kauempaa kulkevilla nuorilla oli erityisesti haasteita aikaisissa aamuissa. Myös julkisen liikenteen aikataulut ajateltiin haastavana. (Myllykoski-Laine ym. 2024, 36.)

Olimme harjoittelussa tekemisissä isojen ja pienten lukioiden kanssa. Kokemuksemme perusteella oletimme eroja olevan kyselyn lukiokohtaisissa väitteissä pienten sekä isojen lukioiden välillä. Opiskelijoiden vastauksien tulokset osoittivat meidän oletuksemme vääräksi. Eroja ei tullut juuri lainkaan lukioiden välille. Lukiokohtaiset väitteet liittyen kiinnittymiseen koetaan siis samalla tavalla sekä pienissä että isoissa lukioissa.

6 YHTEENVETO

Luku käsittelee opinnäytetyön kyselystä nousseita keskeisiä tuloksia sekä niiden perusteella kehitysideoita hankkeelle sekä lukioille. Lopuksi käydään läpi tulosten hyödynnettävyyttä tulevaisuutta ajatellen.

6.1 Keskeiset tulokset

Opinnäytetyön keskeisenä kysymyksenä oli selvittää kuinka hyvin opiskelijat kokevat olevansa kiinnittyneitä lukio-opintoihin tällä hetkellä. Kiinnittymisen kokemusta kartoitimme kolmen kiinnittymisen ulottuvuuden avulla, joita selvitimme kyselyssä väitteiden kautta. Kiinnittymisen perusajatuksena pidetään monipuolista kuvausta toiminnasta, ajattelusta sekä tunteista (Virtanen & Pelkonen 2023, luku “Kolme kouluun kiinnittymisen ulottuvuutta”). Opinnäytetyön aineiston perusteella opiskelijoista suurin osa koki olevansa kiinnittyneitä lukio-opintoihin.

Aineistomme mukaan useimmat opiskelijat kokivat olevansa tunneperäisesti kiinnittyneitä, jossa yhteisöllisyydellä on paljon merkitystä. Haluamme kuitenkin nostaa esille aineistosta myös heikommin yhteisöllisyyttä kokevat opiskelijat. Tuloksista noin 200 opiskelijaa ei koe kuuluvansa koulu yhteisöön. Väitteeseen “Lukiossani on yhteisöllinen ilmapiiri” opiskelijoista eri mieltä tai täysin eri mieltä olivat yhteensä 165 opiskelijaa. Lisäksi avoimissa vastauksissa nostettiin esille yhteisöllisyyden kehittämistä sekä sen puutetta. Osa opiskelijoista tuntee siis yhteen kuulumattomuuden tunteita, mikä voi pahimmissa tapauksissa johtaa syrjäytymiseen ja sitä kautta koulusta putoamiseen.

Opinnäytetyön toisena selvityksen aiheena oli kartoittaa, että mitkä asiat opiskelijoiden mielestä eniten lisäävät kouluun kiinnittymistä sekä vastaavasti heikentävät sitä. Opiskelijat kokivat aineistomme perusteella sosiaalisilla suhteilla olevan keskeinen rooli kouluun kiinnittymisessä. Koulussa koetut ihmissuhteet ovat merkityksellisiä koulussa viihtymisen ja oppimisen kannalta, koska ne lisäävät nuorten hyvinvointia (Opetushallitus 2024b). Tämä kertoo sen, että kaverisuhteet vahvistavat opiskelijoiden halua käydä koulua. (Kuvio 2) korostaa kaverisuhteiden merkityksen kiinnittymisessä.

Aineistomme perusteella opiskelutiloilla on vaikutusta kiinnittymiseen sekä positiivisesti että negatiivisesti. Opiskelutiloja oli ajateltu positiivisena tekijänä kiinnittymiseen (Kuvio 2) ja (Kuvio 4). Väitteeseen “Lukion työskentelytilat tukevat kiinnittymistäni” yli puolet opiskeli-

joista ajattelevat sen pitävän paikkaansa. Päinvastaisesti opiskelijoiden avoimet vastaukset toivat esille tarvetta sekä yhteisöllisten että hiljaisten tilojen kehittämiseksi ja oleskelutilojen lisäämiselle. Myös KARVI:n kartoituksessa viihtyisät ja hiljaiset tilat nousivat kiinnittymistä tukeviksi tekijöiksi (Myllykoski-Laine ym. 2024, 39).

Aineistostamme nousee keskeisenä teemana kiinnittymiseen motivaatio ja sen puute. 29 prosenttia opiskelijoista kokee sen lisäävän, mutta 42 prosenttia heikentävän kiinnittymistä. Lukiolaisbarometrin (2024) kyselyn mukaan 55 prosentilla motivaatio ja oma asenne on hidastanut opintojen etenemistä (Suomen Lukiolaisten Liitto 2024). Kyselymme väitteessä “Olen motivoitunut ja keskittynyt oppitunneilla” opiskelijat olivat vastanneet keskiarvolla 3,5 (skaala 1–5). Avoimissa vastauksissa keskeyttämisen ajatuksiin opiskelijat olivat nostaneet motivaation puutteen. Opiskelijoiden motivaation ja kiinnittymisen heikkeneminen iän myötä on normaalia. Kuitenkin jos motivaatio on kadoksissa pitkään tai koulunkäynti ei tunnu merkitykselliselle, on syytä olla huolissaan. Syynä voi olla esimerkiksi, että oppilaitos ei pysty vastamaan perustarpeisiin kuten autonomian, kyvykkyyden ja yhteenkuuluvuuden tarpeisiin. (Virtanen & Pelkonen 2023, luku “Yksilötekijät”.) Aineistomme mukaan motivaation puute katsotaan heikentäväksi tekijäksi, joka voi viitata heikompaan kognitiiviseen kiinnittymiseen.

Kyselyn tulosten mukaan opiskelijoista jopa 47 prosentilla (n=801) on toistuvia poissaoloja koulusta. Luku on suuri, jos ajatellaan poissaolojen negatiivista vaikutusta kouluun kiinnittymiseen ja huonon kiinnittymisen myötä koulusta putoamiseen. Poissaoloille ei ole aina vain yhtä syytä vaan usein niiden taustalla voi olla useita eri tekijöitä sekä yksilöön että ympäristöön liittyviä (Virtanen & Pelkonen 2023, luku “Mitkä tekijät selittävät koulupoissaoloja?”). Kyselymme perusteella henkilökohtaiset tekijät korostuivat eniten poissaoloja aiheuttaviksi syiksi, kuten väsymys ja sairauspoissaolot.

6.2 Kehitysideat

Kehitysideamme pohjautuvat opiskelijoiden ajatuksien sekä keskeisten tulosten mukaisesti. Opiskelijoiden toiveiden mukaisilla koko lukiota kattavilla tapahtumilla voitaisiin vaikuttaa positiivisesti yhteisöllisyyteen. Harjoittelukokemusten mukaan koulun henkilökunta usein päättää järjestettävistä tapahtumista ja toiminnoista. Jos opiskelijoita osallistettaisiin enemmän toimintojen suunnittelussa sekä toteutuksessa, se voisi johtaa suurempiin osallistujamääriin ja tällöin niillä olisi entistä merkittävämpi vaikutus lukion ilmapiiriin ja yhteisöllisyyteen.

Tutoreiden sekä opiskelijakunnan roolia aineiston perusteella pitäisi entisestään korostaa. Heidän toimintansa on merkittävässä osassa koko kouluyhteisöä. Meijän lukio 2-hanke on yhtenäistänyt tutoreiden toimintaa hankelukiossa tutorkoulutuksien avulla. Harjoittelun kautta tulleen tiedon mukaan toiminta on auttanut varsinkin opiskelijoiden keskinäisissä ryhmäytyksissä. Tutorointi konseptina täytyisi juurruttaa lukioihin, jotta siihen tulisi jatkumo hankkeen päätyttyä.

Vuonna 2023 kunnista 62 prosenttia raportoi tekevänsä lukioissa nuorisotyötä (Kivijärvi, Kauppinen & Kiilakoski 2024, 66). Harjoittelussa huomioimme, että nuorisotyötä hyödynnetään liian vähän lukioissa ja että se on eri hankkeiden kautta tulevaa toimintaa. Koulunuorisotyö täytyisi saada pysyväksi osaksi lukioarkea. Nuorisotyö voi osaamisellaan tukea oppimista muun muassa vahvistamalla yhteisöllisyyttä sekä edistämällä sosiaalisia ja tunne-elämän taitoja (Kolehmainen & Lahtinen 2023, 46). Aineiston perusteella on tarpeellista kehittää ja ylläpitää yhteisöllisyyttä lukioarjessa. Kunnallisen nuorisotyöstä Suomessa- kyselyaineiston mukaan lukioiden nuorisotyön tärkeimpänä tavoitteena onkin vertais- ja ryhmäsuhteiden vahvistaminen (Kivijärvi, Kauppinen & Kiilakoski 2024, 1, 78). Koulunuorisotyön avulla myös voidaan auttaa tunnistamaan heikosti kiinnostuneita opiskelijoita, jonka myötä vähentää koulupudokkuutta. Kiinnostumista voidaan tukea nuorisotyön avulla esimerkiksi matalan kynnyksen välituntitoiminnalla.

Lukiotilojen viihtyvyyden parantaminen tukisi aineiston perusteella opiskelijoiden oppimista ja hyvinvointia. Lukioissa voisi panostaa enemmän tilaratkaisuihin, jotka vastaisivat enemmän opiskelijoiden tarpeita eli huomioitaisiin opiskelijoiden toiveet. Lukiot voisivat tarjota monipuolisempia oppimisympäristöjä, kuten itsenäisen opiskelun tiloja sekä ryhmätyöskentelytiloja. Tällöin opiskelijat voisivat valita itselleen tarpeisiinsa sopivimman ratkaisun. Lukiot voisivat mahdollistaa eri tilojen saatavuutta esimerkiksi hyödyntämällä tyhjiä luokkahuoneita, joita voisi käyttää väliaikaisesti hiljaisen opiskelun tilana. Yleisten tilojen viihtyvyyteen on mahdollista vaikuttaa pienilläkin ratkaisuilla, kuten koristella tiloja eri teemoihin liittyen. Koristeluun sekä koristeiden tekemiseen on mielestämme hyvä osallistaa opiskelijoita, jotta tiloista tulisi heidän mieleisensä.

Kyselyn tulosten mukaan opiskelijoiden motivaatioon vaikuttaa muun muassa opettajien ja muun henkilökunnan toiminta. Opettajat voisivat lisätä opiskelijoiden motivaatiota antamalla kasvokkain positiivista palautetta opiskelijoille. Palaute saattaa ainoastaan tulla verkönvälityksellä, josta voi merkityksellisyys uupua. Vastaavasti opiskelijat voisivat itsekkin antaa opettajille

anonyymia palautetta kursseista, jolloin opettajat voivat jatkossa kehittää oppitunteja. Lisäksi erilaisilla motivaatioon liittyvillä koulutuksilla on opettajien sekä muun henkilöstön mahdollista saada työkaluja opiskelijoiden motivaation lisäämiseksi.

Vertaillessamme opiskeluvuosien välisiä eroja, ensimmäisen vuoden opiskelijat ovat selkeästi kiinnittyneempiä opintoihin kuin vanhemmat opiskelijat. Toisen ja kolmannen vuoden opiskelijoille tulisi kohdentaa stressin- ja ajanhallintaan liittyvää ohjausta esimerkiksi erilaisten työpajojen avulla. Kyseiset toiminnot vähentäisivät opintojen aiheuttamaa uupumusta, jolloin myös kiinnittyminen parantuisi. Meijän lukio -hankkeella voisi olla henkilöresurssia kohdentaa tällaiseen toimintaan. Myös opintojaksojen haastavuuteen ja liialliseen tehtävien määrään hyvät ajanhallinnantaidot vaikuttavat myönteisesti.

6.3 Tulevaisuutta ajatellen

Kyselyn tulokset antavat arvokasta tietoa opiskelijoiden näkökulmasta kiinnittymiseen liittyen, mikä auttaa hanketta ja lukioita kohdentamaan toiminnot opiskelijoiden kiinnittymistä tukeviksi. Tässä opinnäytetyössä kyselyn tulokset on käyty läpi pääasiassa määrällisesti, jonka takia vastausten syvällisempi tarkastelu voisi olla tarpeen. Meijän lukio -hanke voi jatkossa hyödyntää kyselyn aineistoa tarkastelemalla opiskelijoiden lukiokohtaisia vastauksia ja analysoimalla eri ryhmien välisiä eroavaisuuksia. Lukiokohtaisten tulosten avulla hanke ja lukiot voivat kohdentaa toimia suoraan niihin osa-alueisiin, jotka kaipaavat kehittämistä. Lisäksi erityisesti avoimissa vastauksissa on huomioon otettavia opiskelijoiden toiveita ja kehittämisen ideoita lukio-opintoihin liittyen.

Aineistosta käy toistuvasti ilmi, että motivaation puute heikentää opiskelijoiden kiinnittymistä opintoihin ja se vaikuttaa tällä hetkellä heikentävästi heidän kiinnittymiseensä. Tulevaisuudessa olisikin tärkeää selvittää tarkemmin, millä keinoilla lukio-opiskelijoiden motivaatiota voitaisiin vahvistaa sekä mitkä tekijät siihen eniten vaikuttavat. Lisäksi opiskelijoiden poissaolojen seuranta olisi hyvä jatkaa pidemmällä aikavälillä, sillä poissaolot vaikuttavat osaltaan opintoihin kiinnittymiseen. Myös ensisijaisen opiskelupaikan saamisen vaikuttavuus opintoihin kiinnittymisessä olisi mielenkiintoinen tarkastelun aihe.

Opinnäytetyön tuloksista nousee yhteisöllisyys ja sosiaaliset suhteet vaikuttavana tekijänä. Koulunuorisotyö tukisi opiskelijoiden sosiaalista kanssakäymistä sekä vahvistaisi yhteisöllisyyttä lukioympäristössä. Tästä syystä olisi tärkeää tuoda enemmän nuorisotyöntekijöitä osaksi

lukioiden arkea. Lisäksi harrastus- ja yhdistystoiminnassa voisi hyödyntää osallistujien kiinnittymisen tarkastelua. On kuitenkin huomattava, että tällaiset toiminnot perustuvat vapaaehtoisuuteen, mikä edellyttää erilaista lähestymistapaa tarkasteluun. Kiinnittymisen tarkastelu voisi tarjota yhdistyksille arvokasta tietoa kehityskohteista, jotka auttaisivat vahvistamaan osallistujien sitoutumista toimintaan.

7 POHDINTA

Tässä luvussa käymme läpi kyselytutkimuksen pätevyyden sekä luotettavuuden toteutumisen. Viimeisenä tilaajan palaute ja itsearviointimme.

7.1 Pätevyys ja luotettavuus

Mittauksen pätevyydestä puhuttaessa käytetään käsitettä validiteetti. Validiteetti kertoo sen, että mitataanko sitä, mitä pitikin. Validiteetti on mittauksen luotettavuuden kannalta oleellista, sillä ellei mitata oikeaa asiaa, ei luotettavuudella ole merkitystä. (Vehkalahti 2019, 40–41.) Kyselytutkimuksemme tuki sitä, mitä haluttiinkin mitata. Tilaajamme toiveena oli saada hankkeen omalle tuotokselleen taustamateriaalia, jota tämä opinnäytetyö antoi hyvin kattavasti. Tulokset ovat paikkaansa pitäviä, sillä ne ovat yleistettäviä suuren vastaajamäärämme sekä muiden samankaltaisten tutkimuksen mukaan. Kyselylomake laadittiin johdonmukaisesti tietoperustaa hyödyntäen sekä sitä testattiin hanketiimillä ennen toteutusta. Kyselyn anonyymiys on mahdollistanut vastaajille, että he voivat olla täysin rehellisiä, jonka takia vastaukset voidaan tulkita päteviksi.

Mittauksen luotettavuudesta tai toistettavuudesta puhuttaessa käytetään käsitettä reliabiliteetti. Reliabiliteetti on sitä parempi mitä vähemmän on mittausvirheitä. Tutkimuksen kokonaisluotettavuuteen tarvitsee luotettavuutta sekä mittaukselta että tiedonkeruulta. (Vehkalahti 2019, 40–41.) Käyttämämme kyselytutkimus tuki työn reliabiliteettia, sillä vastaukset tuottivat yhdenmukaisia tulkintoja keskenään sekä tietoperustaamme nähden. Kyselymme kiinnittymisen ulottuvuuksien osiossa olimme tehneet kyselyn asettelussa virheen, jonka takia tulokset eivät olleet aluksi paikkaansa pitäviä. Korjasimme virheemme manuaalisesti, jonka jälkeen tulokset olivat jälleen luotettavia. Tutkimuksemme tulokset ovat myös toistettavia, sillä ne ovat samankaltaisia kuin muissakin samaa aihetta käsittelevissä tutkimuksissa.

Tutkimusaineistoa on käsitelty luottamuksellisesti ja se on säilytetty siten, etteivät ulkopuoliset pääse aineistoon käsiksi. Aineistoa on käsitelty vain opinnäytetyötä tekevät sekä hanketiimi. Kyselymme aineistoa hyödynnetään myös muutoin hankkeessa eli kerätty aineisto on luovutettu hankkeen käyttöön opinnäytetyön jälkeen. Tulevaisuudessa hanke hävittää aineiston, kun hankeaika päättyy.

7.2 Tilaajan palaute

Tilaajan näkökulmasta on ollut luonteva jatkumo tehdä opinnäytetyö heille, koska olemme harjoitteluiden myötä perillä hankkeen hyvinvointia ja kiinnittymistä tukevista toiminnoista. Tilaajalle opinnäytetyö muodostaa hankesuunnitelman mukaiselle koulukiinnittymisen tukemisen mallille erinomaisen teoreettisen ja tutkimusperusteisen osion. Positiivisena on myös katsottu graafeja ja kehittämisen ideoita, jotka linkittyvät hankkeen tematiikkaan. Hanke voi opinnäytetyön pohjalta kohdentaa koulukiinnittymistä lisääviä toimintoja ja osallistaa opiskelijoita enemmän mukaan toiminnan suunnitteluun. Tilaajan näkökulmasta opinnäytetyö on sujunut hyvässä yhteistyössä, josta he saavat toivomiaan konkreettisia kehittämissideoita. Tilaaja on arvostanut tiivistä yhteistyötämme sekä säännöllistä vuoropuhelua prosessin ajan.

7.3 Itsearviointi

Opinnäytetyön tavoitteena oli kartoittaa hankkeen yhteistyölukioiden opiskelijoiden opintoihin kiinnittymistä sekä siihen vaikuttavia tekijöitä. Merkittävänä osana työtä oli myös saada mahdollisimman kattava aineisto, jota hanke voi hyödyntää jatkossa. Onnistuimme vastamaan tavoitteisiin mielestämme hyvin, vaikka analyysi olikin hyvin määrällistä. Avointen kysymyksien vastaukset toivat arvokasta ymmärrystä määrällisten kysymyksien tueksi, mikä auttoi ymmärtämään tarkemmin opiskelijoiden ajatuksia ja kokemuksia.

Aineiston analyysivaiheessa huomattava kysymyksen asettelu virheellä oli suora vaikutus kokoaineiston analyysiin. Aineistosta saatiin poistettua virheelliset vastaukset, jotta pystyimme analysoimaan ne luotettavasti. Vastauksien poiston jälkeen ei ollut kuitenkaan mahdollista vertailla niitä enää eri ryhmien välillä. Mahdollisesti tämä olisi voinut antaa enemmän arvokasta tietoa opiskelijoiden kiinnittymisestä. Ennen kyselyn virallista toteutusta olisi kyselyä voinut testata pienellä kohderyhmään kuuluvalla joukolla. Tämä olisi antanut mahdollisesti tärkeää informaatiota kyselystä, jonka perusteella olisi voinut muokata kysymysten asettelua ja esittämisen tapaa. Tällä olisi voinut vähentää aineiston tulkinnanvaraisuutta.

Tilaajalle opinnäytetyö on tärkeä osa tietoperustaisena osiona hankkeen tuottamaa kiinnittymisen tukemisen malliin. Meidän lukio -hankkeen yleisinfossa opinnäytetyön tulokset esitellään hanketiimille sekä yhteistyölukioiden henkilökunnalle. Tällä tavoin jalkautamme aineiston tulokset sekä kehittämissuositukset tilaajalle ja hankelukioille tulevaisuuteen hyödynnettäväksi.

LÄHTEET

Gubbels, Jeanne & van der Put, Claudia & Assink, Mark 2019. Risk factors for school abseism and dropout: A meta-analytic review. *Journal of Youth and Adolescence*, 48(9), 1637-1667. <https://link.springer.com/article/10.1007/s10964-019-01072-5>

Haapaniemi, Raino & Raina, Liisa 2022. Luottamus ja kansalaisuuteen kasvaminen: sosiaalisen pääoman pedagogiikasta. (E-kirja.) Kustannuspaikka tuntematon. Cultura Oy.

Hankesuunnitelma 2024. Meijän lukio – Lukiolaisten koulupudokkuuden ennaltaehkäisy ja hyvinvoinnin tukeminen Itä-Suomessa. Ei julkaistu.

Humanistinen ammattikorkeakoulu 2024. Humakin opinnäytetyöopas, AMK perustutkinto. Opinnäytetyön eettiset ohjeet. Viitattu 22.7.2024. <https://humak.libguides.com/c.php?g=684696&p=4899527>

Kallinen, Timo & Kinnunen, Taina 2021a. Etnografia. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskunta tieteellinen tietoarkisto. Viitattu 2.10.2024. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/metelmaopetus/kvali/analyysitavan-valinta-jayleiset-analyysitavat/laadullinen-sisallonanalyysi/>

Kallinen, Timo & Kinnunen, Taina 2021b. Etnografia. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskunta tieteellinen tietoarkisto. Viitattu 2.10.2024. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/metelmaopetus/kvali/analyysitavan-valinta-jayleiset-analyysitavat/teemoittelu/>

Kananen, Jorma 2015. Opinnäytetyön kirjoittajan opas: Näin kirjoitan opinnäytetyön tai pro gradun alusta loppuun. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kananen, Jorma 2014. Verkkotutkimus opinnäytetyönä: Laadullisen ja määrällisen verkkotutkimuksen opas. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kivijärvi, Antti & Kiilakoski, Tomi & Kauppinen, Eila 2024. Kouluhyvinvoinnin rakennuspaikoita – tutkimus nuorisotyön vaikutuksista yläkouluissa. Teoksessa A. Kivijärvi, E. Kauppinen & T. Kiilakoski (toim.) Poikkeusoloista uuden kynnykselle. Kunnallinen nuorisotyö Suomessa 2023. Helsinki: Nuorisotutkimusseuran julkaisuja 249, verkkojulkaisuja 186, 113–144. Viitattu 15.11.2024. <https://doi.org/10.57049/nts.967>

Kolehmainen, Marjo & Lahtinen, Pauliina 2023. Kouluissa toimivien nuorisotyöntekijöiden kollektiivinen ammattialaymmärrys ja kehittävä työote. Koulunuorisotyö. Hännikäinen-Uutela, Anna-Liisa & Penttinen, Pekka (toim.) Mikkeli: Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, 2023. Viitattu 15.11.2024. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-344-515-4>

Kukkonen, Harri 2018. Tarinat kertovat: Opintoihin kiinnittymisen lähteet ammattikorkeakoulussa. Tampereen ammattikorkeakoulu. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7266-27-4>

Laki perusopetuslain 26 §:n muuttamisesta. (947/2022.) <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220947>

Lehtonen, Heikki 2020. Mikä on yhteisö? Viitattu 25.7.2024. <https://kansalaisyhteiskunta.fi/tietopankki/mika-on-yhteiso/>

Lukiolaki. (714/2018.) <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180714#Pidm46111190722768>

Lähdesmäki, Tuuli & Hurme, Pertti & Koskimaa, Raine & Mikkola, Leena & Himberg, Tommi 2024a. Määrällinen analyysi. Menetelmäpolkuja humanisteille. Jyväskylän yliopisto, humanistinen tiedekunta. Viitattu 21.10.2024. <https://sites.app.jyu.fi/mehu/fi/menetelmapolku/aineiston-analyysimenetelmat/maarallinen-analyysi>

Lähdesmäki, Tuuli & Hurme, Pertti & Koskimaa, Raine & Mikkola, Leena & Himberg, Tommi 2024b. Tilastollisesti kuvaava analyysi. Menetelmäpolkuja humanisteille. Jyväskylän yliopisto, humanistinen tiedekunta. Viitattu 21.10.2024. <https://sites.app.jyu.fi/mehu/fi/menetelmapolku/aineiston-analyysimenetelmat/tilastollisesti-kuvaava-analyysi>

Manninen, Seija 2018. Kouluviihtyvyys ja siihen liittyvät tekijät peruskoulussa ja toisen asteen opinnoissa. Jyväskylän yliopisto. Väitöskirja. Viitattu 31.10.2024. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-7429-9>

Miettinen, Sari 2023. Sosiaalipedagogiikka teoria- ja arvopohjaksi kouluissa tehtävään nuorisotyöhön. Teoksessa Anna-Liisa Hännikäinen-Uutela & Pekka Penttinen (toim.) Koulunuorisotyö. Mikkeli: Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu 52–62. Viitattu 22.7.2024. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-344-515-4>

Myllykoski-Laine, Siru & Jokio, Kati & Kalalahti, Mira & Kiilakoski, Tomi 2024. Kouluun ja opintoihin kiinnittymisen tukeminen oppivelvollisuusikäisten koulutuksissa. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus, julkaisut 10:2024. Viitattu 2.7.2024. <https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/kouluun-ja-opintoihin-kiinnittymisen-tukeminen-oppivelvollisuusikaisten-koulutuksissa>

Myllyniemi, Sami & Kiilakoski, Tomi 2018. Tilasto-osio. Teoksessa Myllyniemi, Sami & Kiilakoski, Tomi (toim.) Opin polut ja pientareet. Nuorisobarometri 2017. Helsinki: Valtion nuorisoneuvosto & Nuorisotutkimusseura & opetus- ja kulttuuriministeriö. Viitattu 5.9.2024. <https://tietoanuorista.fi/julkaisut/nuorisobarometri-2017/>

Määttä, Sami & Pelkonen, Jenni & Lehtisare, Suvi & Määttä, Mikko 2020. Kouluakäymättömyys Suomessa. Vaativan erityistuen VIP-verkoston tilannekartoitus. Opetushallitus. Raportit ja selvitykset 2020:9. Viitattu 3.7.2024. <https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/kouluakaymattomyys-suomessa>

Nivala, Elina & Ryyänen, Sanna 2024. Sosiaalipedagogiikka: kohti inhimillisempää yhteiskuntaa ja kestäväää elämää. (E-kirja.) Helsinki: Gaudeamus Oy

OAJ 2022. Oaj:n jäsenyyskysely 2022. Lukiokoulutuksen ilmapuntari. Lukiouudistuksen keskellä - missä mennään ja miltä tuntuu. Viitattu 23.7.2024. <https://www.oaj.fi/ajankohtaista/julkaisut/2024/oajn-jasenkysele-ammattillisessa-koulutuksessa-tyoskenteleville/>

Ojasalo, Katri & Moilanen, Teemu & Ritalahti, Jarmo 2015. Kehittämistyön menetelmät: uudenlaista osaamista liiketoimintaan. (E-kirja.) Helsinki: Sanoma Pro Oy

Opetushallitus 2024a. Yhteisöllisyys. Viitattu 25.7.2024. <https://www.oph.fi/fi/opettajat-ja-kasvattajat/yhteisollisyys>

Opetushallitus 2024b. Kaverisuhteet, yhteisöllisyys ja yksinäisyys. Viitattu 17.6.2024. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/kaverisuhteet-yhteisollisyys-ja-yksinaisyys>

Opetushallitus 2024c. Ohjeita lukiokoulutukseen ja ammatilliseen koulutukseen. Viitattu 13.9.2024. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/ohjeita-lukiokoulutukseen-ja-ammattilliseen-koulutukseen>

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2024. Kysymyksiä ja vastauksia oppivelvollisuudesta. Viitattu 17.6.2024. <https://okm.fi/oppivelvollisuus>

Opiskeluhyvinvointi 2024. Yhteisöllisyys ja vertaistuen vahvistaminen. Opiskeluhyvinvoinnin hyvien käytänteiden tietopankki. Korkeakoulujen opiskeluhyvinvoinnin ja ohjauksen verkosto (KOHO). Viitattu 1.8.2024. <https://opiskeluhyvinvointi.fi/fi/yhteisollisyys-vertaistuki>

Puusa, Anu & Juuti, Pauli 2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. (E-kirja) Gaudeamus.

Raetsaari, Kirsi 2023. Lukion keskeyttämisen äärellä: subjektitieteellisen psykologian. näkökulma toimijuuden tukemiseen ohjauksessa. Oulun yliopisto. Väitöskirja. Viitattu 30.7.2024. <https://urn.fi/URN:ISBN:9789526238944>

Rautopuro, Juhani & Korhonen, Vesa 2011. Yliopisto-opintojen keskeyttämisriski ja opintoihin kiinnittymisen ongelmat. Teoksessa Marita Mäkinen & Vesa Korhonen, Johanna Annala & Pekka Kalli & Päivi Svärd & Veli-Matti Värri (toim.) Korkeajännityksiä – Kohti osallisuutta luovaa korkeakoulutusta. Tampere: Tampere University Press, 36–58. Viitattu 24.6.2024. <http://urn.fi/urn:nbn:uta-3-936>

Ryynänen, Sanna 2009. Yhteisöistä ja yhteisöllisyydestä. Sosiaalipedagogiikka, 10, 9–22. <https://doi.org/10.30675/sa.120902>

Salmela-Aro, Katariina & Read, Sanna 2017. Study engagement and burnout profiles among Finnish higher education students. *Burnout Research* 7/2017. <https://doi.org/10.1016/j.burn.2017.11.001>

Sergejeff, Johanna 2023. Yhteisellä koulutiellä: käsikirja perusopetuksen oppilaiden läsnäolon tukemiseen ja poissaolojen vähentämiseen. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 27/2023. Viitattu 18.10.2024. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-924-0>

Suomen lukiolaisten liitto 2024. Lukiolaisbarometri 2024. Viitattu 31.10.2024. <https://lukio.fi/lukiolaisbarometri/>

Söderholm, Fiia & Viljaranta, Jaana & Tuominen, Heta & Lappalainen, Kristiina & Holopainen, Leena 2023. *Learning and Individual Differences* 104/2023. <https://doi.org/10.1016/j.lindif.2023.102289>

Tietosuojavaltuutetun toimisto 2024. Pseudonymisoidut ja anonymisoidut tiedot. Viitattu 1.7.2024. <https://tietosuoja.fi/pseudonymisointi-anonymisointi>

Tilastokeskus 2024a. Koulutusten läpäisyssä ei tapahtunut suuria muutoksia vuonna 2022. Viitattu 29.7.2024. <https://stat.fi/julkaisu/clm7fqneeohq60aut6xgyqsix>

Tilastokeskus 2024b. Koulutuksen keskeyttäminen. Viitattu 21.10.2024. https://pxdata.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__kkesk/statfin_kkesk_pxt_14pi.px/

Tilastokeskus 2024c. Koulupudokas. Viitattu 20.6.2024. <https://stat.fi/meta/kas/koulupudokas.html>

Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019. Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2019. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 3/2019. Viitattu 27.6.2024. <https://tenk.fi/fi/ohjeet-ja-aineistot>

Valli, Raine & Aarnos, Eila 2018. Ikkunoita tutkimusmetodeihin.1, Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. (E-kirja.) Jyväskylä: PS-kustannus.

Valtioneuvosto 2021. Valtioneuvoston koulutuspoliittinen selonteko. Valtioneuvostonjulkaisuja 2021:24. Viitattu 25.7.2024. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-622-8>

Vehkalahti, Kimmo 2019. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Viitattu 20.6.2024. <http://doi.org/10.31885/9789515149817>

Virtanen, Tuomo & Pelkonen, Jenni 2023. Poissa porukasta: vahvista kouluun kiinnittymistä ja puutu poissaoloihin. (E-kirja.) Jyväskylä: PS-kustannus

LIITTEET

Liite 1. Opiskelijoiden ja huoltajien informointi

Opinnäytetyö opiskelijoiden lukio-opintoihin kiinnittymisestä

Hyvät lukio-opiskelijoiden huoltajat!

Hyvä opiskelija!

Tutkimme nuorten koulukiinnittymisen kehitystä toisen asteen opintojen aikana. Tällainen tieto on tärkeää voidaksemme tukea opiskelijoiden koulukiinnittymistä ja parantaa tietoisuutta sen eri tasoista sekä kehittää koulukiinnittymistä hankelukioissa. Tämä on Humakin yhteisöpedagogien Anni Immosen ja Joonas Ropposen toteuttama opinnäytetyö, joka toteutetaan yhteistyössä Meijän lukio II-hankkeen kanssa.

Oppilaitos, jossa nuori opiskelee, osallistuu opinnäytetyön tutkimukseen eli opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus vastata kyselyyn tavallisten oppituntien aikana. Alla on lyhyt kuvaus opinnäytetyöstä ja sen toteutuksesta.

Osallistujat

- Opinnäytetyöhön pyydetään osallistumaan lukiolaisia hankkeen piiriin kuuluvista lukioista.

Tutkimuksen toteutus

- Opinnäytetyöhön osallistuminen tapahtuu täyttämällä sähköinen kyselylomake.
- Opinnäytetyöhön osallistuminen tarjoaa mahdollisuuden pohtia omaa koulukiinnittymistä.
- Lomakkeella kysytään ensin muutamia taustatietoja, jonka jälkeen on joukko koulukiinnittymiseen liittyviä kysymyksiä. Vastaaminen vie vain noin. 5–10 minuuttia, ja se onnistuu myös mobiililaitteilla.
- Lomake on avoinna 13.9.2024 asti

Vapaaehtoisuus

- Opinnäytetyöhön osallistuminen on nuorille täysin vapaaehtoista ja osallistumisen voi keskeyttää koska tahansa syytä ilmoittamatta.
- Suostumus opinnäytetyöhön osallistumisesta kysytään nuorelta ennen kyselyyn vastaamista.
- Kaikkia tietoja käsitellään luottamuksellisesti eikä niitä luovuteta sivullisille.
- Kun kysely toteutetaan oppilaitoksessa, vastaaja saa linkin/QR-koodin sähköiseen kyselylomakkeeseen. Kyselylomakkeen ensimmäisellä sivulla pyydämme suostumusta opinnäytetyöhön osallistumisesta. Jos valitsee suostumusvaihtoehdon, pääsee jatkamaan varsinaiseen kyselyyn.

Tutkimusaineiston käsittely

- Käsittelemme ja säilytämme tutkimusaineistoa, siten etteivät tutkimuksen ulkopuoliset pääse tutkimusaineistoon käsiksi.
- Tutkimusaineistoa käsittelevät vain opinnäytetyön tekijät ja hanketiimi. Opiskelijoiden vastauksia ei anneta opettajien tietoon.
- Opinnäytetyön aineistossa ei kerätä tunnisteellisia henkilötietoja, jolloin yksittäisen opiskelijan vastauksia ei voi tunnistaa aineistosta ja niistä tehdyistä julkaisuista.
- Aineistoa hyödynnetään myös muutoin hankkeessa ja kerätty aineisto luovutetaan hankkeen käyttöön opinnäytetyön jälkeen.

Liite 2. Kyselylomake

Opiskelijoiden lukio-opintoihin kiinnittyminen

Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

Kysely on osa opinnäytetyötämme, jossa tutkimme tämänhetkistä tilannetta Meijän lukio II - hankelukioiden opiskelijoiden kouluun kiinnittymisestä Pohjois-Savon sekä Etelä-Savon alueella. Kyselyssä kerätyt tiedot käsitellään anonyymisti, eikä yksittäisiä vastaajia voida tunnistaa tuloksista.

Kysely on avoinna 26.8.2024-13.9.2024.

Vastaaminen on vapaaehtoista.

Kiitos vastauksista jo etukäteen!

1. Lukio, missä opiskelet *

- Joroisten lukio
 - Juankosken lukio
 - Kallaveden lukio
 - Kuopion klassillinen lukio
 - Kuopion lyseon lukio
 - Kuopion taidelukio Lumit
 - Leppävirran lukio
 - Nilsin lukio
-

- Rautalammin lukio
- Savonlinnan lyseon lukio
- Siilinjärven lukio
- Sulkavan lukio
- Suonenjoen lukio
- Vesamon lukio

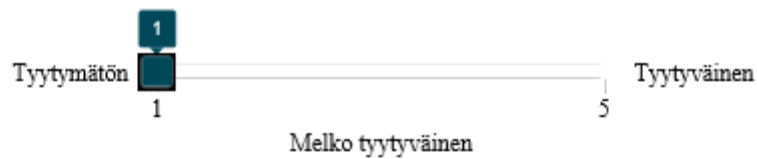
2. Opiskeluvuosi *

- Ensimmäinen
- Toinen
- Kolmas
- Neljäs tai useampi

3. Sukupuoli *

- Nainen
- Mies
- Muu
- En halua vastata

4. Kuinka tyytyväinen olet lukio-opintoihisi tällä hetkellä? *

5. Lukio, jossa opiskelen oli yhteishaussa ensisijainen valintani. *

- Kyllä
- Ei

6. Mitkä tekijät edesauttavat lukioon kiinnittymistäsi?

Voit valita enintään kolme vaihtoehtoa. *

Kouluun kiinnittyminen tarkoittaa opiskelijan sitoutumista ja aktiivista osallistumista koulunkäyntiin.

- Perheen tuki
- Koulun työskentelytilat
- Koulukaverit
- Opettajien antama tuki
- Motivaatio
- Koulun tapahtumat
- Koulun sijainti
- Hyvät opiskelumateriaalit
- Koulun tarjoamat tukipalvelut: kuraattori, psykologi yms.
- Opetusmenetelmät
- Koulun ilmapiiri
- Muu, mikä? _____
- Henkilökohtaiset tavoitteet
- Kurssitarjonta

7. Mitkä tekijät heikentävät lukioon kiinnittymistäsi?

Voit valita enintään kolme vaihtoehtoa. *

- Terveydelliset syyt
- Oppimisvaikeudet
- Motivaation puute
- Ajanpuute
- Liiallinen määrä tehtäviä
- Epäonnistumisen pelko
- Koulumatka
- Puutteelliset tukipalvelut: kuraattori, psykologi yms.
- Opetuksen laatu

-
- Vaativat opintojaksot
 - Kiusaaminen ja syrjintä
 - Muu, mikä? _____
 - Ei mikään
 - Koulukavereiden puute

Kysymykset 8–10: Kuinka hyvin seuraavat väitteet kuvaavat sinua?

(1=Täysin eri mieltä, 2=Eri mieltä, 3=Ei samaa eikä eri mieltä, 4= Samaa mieltä, 5=Täysin samaa mieltä)

8. Aktiivinen osallistuminen koulun toimintaan. *

	1	2	3	4	5
Noudatan koulun sääntöjä.	☐	☐	☐	☐	☐
Olen motivoitunut ja keskittynyt oppitunneilla.	☐	☐	☐	☐	☐
Teen koulutehtävät ajallaan.	☐	☐	☐	☐	☐
Oppilaskunta- ja tutortoiminta on minulle tärkeää.	☐	☐	☐	☐	☐

9. Syvällinen paneutuminen opiskeluun. *

	1 ⁻	2 ⁻	3 [∩]	4 ⁻	5 ⁻
Asetan itselleni korkeita tavoitteita opinnoissani.	☐	☐	☐	☐	☐
Arvostan koulutusta ja pidän sitä tärkeänä.	☐	☐	☐	☐	☐
Otan vastaan haasteita opiskeluun liittyen.	☐	☐	☐	☐	☐
Koen tulevaisuuden kannalta lukiokoulutuksen merkityllisenä elämässäni.	☐	☐	☐	☐	☐

10. Tunneperäinen kiintymys koulunkäyntiin. *

	1 ₋	2 ₋	3 _∩	4 ₋	5 ₋
Tunnen kuuluvani kouhuyhteisöön.	☐	☐	☐	☐	☐
Koen koulun ympäristön turvalliseksi ja kannustavaksi.	☐	☐	☐	☐	☐
Koen kaverisuhteet tärkeäksi koulussa.	☐	☐	☐	☐	☐
Tunnen olevani arvostettu ja hyväksytty kouhuyhteisössäni.	☐	☐	☐	☐	☐

11. Kuinka hyvin seuraavat väitteet kuvaavat lukiotasi? *

1=Täysin eri mieltä, 2=Eri mieltä, 3=Ei samaa eikä eri mieltä, 4=Samaa mieltä, 5=Täysin samaa mieltä

	1 (⊖)	2 (⊖)	3 (⊖)	4 (⊖)	5 (⊖)
Lukion työskentelytilat tukevat kiinnittymistäni.	☐	☐	☐	☐	☐
Opettajien ja koulun henkilökunnan toiminta tukee kiinnittymistäni.	☐	☐	☐	☐	☐
Lukion tapahtumat lisäävät kiinnittymistäni.	☐	☐	☐	☐	☐
Lukiossani on yhteisöllinen ilmapiiri.	☐	☐	☐	☐	☐
Kiusaamiseen/syrjintään puututaan tehokkaasti.	☐	☐	☐	☐	☐
Opiskelijat voivat osallistua koulun kehittämiseen ja päätöksentekoon.	☐	☐	☐	☐	☐
Lukiossani saa tarvittavaa tukea.	☐	☐	☐	☐	☐

12. Mitä kehittäisit lukiossasi, jotta se tukisi paremmin sinun hyvinvointiasi ja kiinnittymistäsi kouluun?

13. Onko sinulla poissaoloja oppitunneilta? *

- Päivittäin
- Viikoittain
- Jaksoittain
- Ei juuri lainkaan
- Ei ollenkaan

14. Mitkä ovat mahdollisten poissaolojesi syyt?

- Oppitunnin ajankohta
- Koulumatka
- Sairauspoissaolot
- Yksinäisyys
- Kiusaaminen ja syrjintä
- Harraste- ja kisamatkat
- Reissut/lomamatkat
- Lääkärikäynti tai muu
- Väsymys
- Harrastukset
- Työt
- Oppilaskunta- ja tai tutortoiminta
- Muu, mikä? _____

15. Oletko koskaan miettinyt lukio-opintojesi keskeyttämistä? *

- Kyllä
- En
- En halua vastata

16. Jos vastasit kyllä, kerro mitkä asiat siihen ovat vaikuttaneet.

Olet juuri auttanut meitä keräämään tärkeää tietoa, joka auttaa ymmärtämään paremmin lukiolaisten kokemuksia ja tarpeita. Jokainen vastaus on meille merkityksellinen ja auttaa kehittämään tulevaisuuden lukiokokemusta entistä paremmaksi.

Kiitos vielä kerran ja tsemppiä opintoihisi! :)

- Yhteisöpedagogiopiskelijat Anni Immonen & Joonas Ropponen

Meijän lukio

Euroopan unionin
osarahoittama

17. Haluan lähettää vastaukset. *

Kyllä